

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему: **«ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНФОГРАФІКИ В ЗАКЛАДАХ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0122-з
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта»
Т. Б. Павлюченко

Керівник: доцент кафедри дошкільної та початкової
освіти, к. пед. н. _____ О. В. Гузенко

Рецензент: доцент кафедри дошкільної та
початкової освіти, к. пед. н. _____ Т.В. Турбар

Запоріжжя
2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки та психології
Кафедра дошкільної та початкової освіти
Рівень вищої освіти магістерський
Спеціальність 012 «Дошкільна освіта»
Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
« ____ » _____ 2023 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Павлюченко Тетяні Богданівні

- 1. Тема роботи:** «Теоретичні засади інфографіки в закладах дошкільної освіти» керівник роботи Гузенко Оксана Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти затверджена наказом ЗНУ від 26 вересня 2023 р. № 1504-с.
- 2. Строк подання студентом роботи:** 20 листопада 2023 р.
- 3. Вихідні дані до роботи:** матеріали педагогічної практики, курсових робіт.
- 4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що належить розробити):** розкрити теоретико-методологічні засади інфографіка як засобу візуальної комунікації в дошкільній освіті; висвітлити наукову дискусію щодо дефініцій основних понять дослідження; дослідити стильові та формотворчі особливості інфографіки; охарактеризувати особливості сприйняття інфографіки дошкільнятами; розкрити методичні рекомендації використання інфографіки в дошкільній освіті.
- 5. Перелік графічного матеріалу:** 1 рисунок з результатами дослідження.
- 6. Консультанти розділів роботи**

Розділ	Консультант	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	Гузенко О. В.	02.10.22 р.	02.10.22 р.
Розділ 1	Гузенко О. В.	04.11.22 р.	04.11.22 р.
Розділ 2	Гузенко О. В.	23.03.23 р.	23.03.23 р.
Висновки	Гузенко О. В.	08.09.23 р.	08.09.23 р.

7. Дата видачі завдання: 2 жовтня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та систематизація матеріалу	жовтень-листопад	виконано
2	Написання вступу	грудень	виконано
3	Написання першого розділу	січень-квітень	виконано
4	Написання другого розділу	травень-вересень	виконано
6	Написання висновків	жовтень	виконано
7	Оформлення роботи, рецензування	листопад	виконано
4	Захист	грудень	

Студент

Павлюченко Т.Б.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

Гузенко О. В.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

Турбар Т. В.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 50 с., 64 джерела.

Мета дослідження: визначити, обґрунтувати теоретичні засади інфографіки в закладах дошкільної освіти та розробити методичні рекомендації її використання в освітньому процесі.

Об'єкт дослідження: освітній процес в закладах дошкільної освіти.

Предмет дослідження: дидактичний потенціал інфографіки в закладах дошкільної освіти

Методи дослідження: аналізу й синтезу під час співвідношення ілюстративного оформлення видань із вимогами державних стандартів України, порівняльно-історичний і типологічний під час аналізу та формування основних особливостей практичного матеріалу, систематизація та узагальнення під час роботи з фактичним матеріалом.

Теоретичне значення одержаних результатів полягає у розумінні ролі інфографіки у вихованні та навчанні дітей дошкільного віку. Сприяють розширенню теоретичного розуміння процесів сприйняття інформації дітьми дошкільного віку. Використання інфографіки допомагає створити візуально доступні та легко сприйнятні матеріали для цієї вікової групи.

Практичне значення одержаних результатів полягає в створенні завдань, які сприяють розвитку мовлення та критичного мислення у дітей. впроваджені інфографіки у навчальні програми, надаючи дітям можливість взаємодіяти з візуальними матеріалами під час уроків. Ефективність інфографіки може бути використано для залучення батьків до навчального процесу, сприяючи спільній взаємодії з дітьми вдома..

Галузь використання: заклади освіти.

ВИЩА ОСВІТА, ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ, ІНФОГРАФІКА, ДОШКІЛЬНЯТА, ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ, ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

SUMMARY

Pavlyuchenko T. B Theoretical foundations of infographics in preschool education institutions

Qualification work consists of an introduction, 2 sections, conclusions, a list of sources used (64 points, 6 foreign origin).

At present, infographics are increasingly developing, occupying an important place. It helps readers understand the meaning of the message and its content in a faster and more affordable way.

Infographic is used for presentation of any type of information: educational, scientific, entertainment, etc.

Purpose: to determine, substantiate theoretical foundations of infographics in preschool institutions and to develop methodological recommendations of its use in the educational process.

The following tasks must be accomplished to realize this goal:

- 1) define the theoretical foundations of the concept of «information graphics»;
- 2) outline the style and formative features of infographics;
- 3) identify the peculiarities of perception of infographics preschoolers;
- 4) find out the appointment of infographics in preschool education;
- 5) develop methodological recommendations for the use of infographics in preschool education.

The object of study is an educational process in preschool institutions.

The subject of the study is the didactic potential of infographics in pre -school institutions.

Infographic, as a means of visualization of information, is a powerful tool for use in preschool education, providing theoretical and practical skills for teaching and developing children.

Theoretical aspects of infographics confirm that it helps to improve visual perception of preschool children. Graphic elements and color schemes help make

information more accessible and clear. Defining the theoretical foundations of the concept of “information graphics” is a key stage for understanding its role in preschool education. Theoretical aspects include the basics of graphic design, the study of the properties and capabilities of the graphic image, as well as to consider the psychological aspects of the perception of graphic information of young children.

Finding out the purpose of infographics in preschool education allows to apply its role in the upbringing and education of children. Infographic becomes a tool for the development of critical thinking, the ability to analyze information and the formation of key competencies.

Developing methodological recommendations for the use of infographics in preschool education is the final stage for the practical implementation of this tool in the educational process. This involves the creation of a detailed plan for the use of infographics, taking into account pedagogical techniques and studying the response of children to the use of graphic means. It is theoretically substantiated that infographics can be successfully integrated into preschool curricula. It helps to make learning interesting and effective.

Keywords: higher education, educational environment, infographics, preschool, pedagogical conditions, preschool education.

ЗМІСТ

Вступ.....	8
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади інфографіки як засобу візуальної комунікації.....	12
1.1. Поняття про інфографіку, її структура та елементи.....	12
1.2. Підходи до класифікації інфографіки.....	17
1.3. Стильові та формотворчі особливості інфографіки	23
Розділ 2. Дидактичний потенціал інфографіки в закладах дошкільної освіти.....	32
2.1. Особливості сприйняття інфографіки дошкільнятами	32
2.2. Призначення інфографіки в дошкільній освіті	37
2.3. Методичні рекомендації використання інфографіки в дошкільній освіті.....	45
Висновки.....	56
Список використаних джерел.....	59

ВСТУП

Інфографіка показує приховане, пояснює заплутане й адаптує незрозуміле. Створення візуальної образної інфографіки – це не тільки переклад того, що можна прочитати, а й те, що можна подивитися. Інфографіка об'єднує текстові та графічні елементи для презентації інформації таким чином, щоб було простіше зрозуміти інформацію.

Наочна інформація сприймається набагато легше, ніж громіздкі тексти. Особливо, якщо мова йде про цифри, про конструкції того чи того предмета, про механізми дії чого-небудь і т.д.

Сучасна людина живе в оточенні інформації, процес сприйняття якої постійно пришвидшується. Вплив будь-якої інформації на читача значною мірою залежить від її зовнішньої форми – реципієнт спочатку сприймає невербальні знаки. Серед великої кількості різноманітних матеріалів, які відрізняються тематичною спрямованістю, структурою, обсягом, читач обирає не лише ті, які зацікавили його змістом, але й такі, що привертають увагу способами подання – розташуванням, кількістю додаткової інформації, оформленням та іншими показниками. Інформаційна графіка дозволяє передати інформацію точніше, зрозуміліше й ефективніше, ніж текст, адже графічне відтворення даних є простішим для розуміння суті предмета, явища тощо.

Для створення якісної інфографіки необхідно знати та розуміти весь процес її створення, поширення та застосування. Вивчення особливостей використання нефотографічних ілюстрацій у навчальних виданнях потрібне для того, щоб уміло скомпонувати, розподілити інформацію, виділити домінанти, розставити акценти та донести до респондента тільки найважливіші факти, а також спростити сприйняття цієї інформації. Питанням функціонування інфографіки займалися Д. Григораш, Х. Ірреа, В. Карпенко, Ж. Ковба та ін. Зокрема, класифікацію інформаційної графіки подають Ж.-М. Шапе, Т. Харроуер, В. Іванов. Інфографіка включає в себе фільтр інформації,

встановлення взаємозв'язку та ієрархії між елементами, а також організацію їх таким чином, щоб увага акцентувалася на найголовнішому.

На даний момент інфографіка все більше розвивається, займаючи важливе місце. Вона допомагає читачам зрозуміти значення повідомлення та його зміст більш швидким і доступним способом.

Інфографіку використовують для презентації будь-якого типу інформації: освітньої, наукової, розважальної та ін.

На сьогодні багато дослідників у своїх працях розглядають історію виникнення інфографіки, її становлення як ілюстративного жанру, аналізу її сприйняття з боку читачів тощо. Однак ще немає комплексного дослідження, присвяченого специфіці створення і використання інфографіки у дошкільній освіті. Саме тому тема магістерської роботи є актуальною.

Мета роботи: визначити, обґрунтувати теоретичні засади інфографіки в закладах дошкільної освіти та розробити методичні рекомендації її використання в освітньому процесі.

Для реалізації поставленої мети необхідно виконати такі завдання:

1. Визначити теоретичні засади поняття «інформаційна графіка».
2. Окреслити стилеві та формотворчі особливості інфографіки.
3. Виявити особливості сприйняття інфографіки дошкільнятами.
4. З'ясувати призначення інфографіки в дошкільній освіті.
5. Розробити методичні рекомендації використання інфографіки в дошкільній освіті.

Об'єкт дослідження – освітній процес в закладах дошкільної освіти.

Предмет дослідження – дидактичний потенціал інфографіки в закладах дошкільної освіти

У процесі написання наукової роботи використовувалися такі методи дослідження – аналізу й синтезу під час співвідношення ілюстративного оформлення видань із вимогами державних стандартів України, порівняльно-історичний і типологічний під час аналізу та формування основних особливостей практичного матеріалу, систематизація та узагальнення під час роботи з

фактичним матеріалом.

Методологічну й теоретичну базу дослідження складають праці науковців Н. Гавриш, І. Кіндрат, С. Некляєвої та А. Антонової, присвячені принципам візуальної комунікації. Також використані праці американського дослідника Найджела Холмса й вітчизняної дослідниці дизайну друкованих видань В. Шевченко, у яких зосереджується увага на питаннях типології інфографіки; наукові здобутки європейських вчених Е. Майера, Д. Дебнера і Р. Харріса про графічний дизайн, витоки інфографіки та специфіку її використання.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше зроблено спробу виділення, систематизації та узагальнення видів інформаційної графіки, виявлення особливостей її використання та виражальні можливості різновидів інфографіки в дошкільній освіті.

Практичне значення одержаних результатів. Матеріали роботи можуть бути використані під час подальших наукових розробок, при написанні рефератів, курсових і дипломних робіт, при підготовці до практичних занять із дисциплін «Системний підхід у вищій школі», «Методика викладання педагогічних дисциплін», «Дизайн друкованого видання», «Художнє та технічне редагування», у практичній діяльності працівників дошкільної освіти і педагогів вищої школи.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНФОГРАФІКИ ЯК ЗАСОБУ ВІЗУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

1.1. Поняття про інфографіку, її структура та елементи

Здається, що поняття «інфографіка» нове і невідоме. Але її прототипи з'явилися і використовувалися людьми ще з давніх часів. Старовинні люди створили першу інформаційну графіку: живописи в печерах і карти. Перші креслення з'явилися на початку декількох тисячоліть близько 7500 років до нашої ери. Більш пізні письмена були створені для того, щоб тримати в обліку рогату худобу. Індіанці Мезоамерики використовували стилізовані образи, щоб зображати подорожі минулих поколінь. Нерозбірливі самі по собі, вони служили в якості допоміжних елементів пам'яті та історії [35, с. 12].

Першим, хто спробував відобразити приховане в доступному варіанті і супроводити свої зображення текстом, що пояснює принцип роботи та призначення зображених предметів, був Леонардо да Вінчі. Особливий інтерес представляють його анатомічні малюнки та графічні пояснення роботи машин. Технічні ідеї Леонардо дозволили йому бути затребуваним у військовій сфері, однак багато його винаходів носили цілком мирний характер.

Але мало створити щось нове і корисне, необхідно ще й пояснити, як це працює і як це зробити, не перевозячи на величезні відстані досить великі й одночасно з цим витончені апарати. Такою першою «інструкцією по експлуатації та зборці» став проект машини горизонтального обертання, створений в 1495 році.

Він не тільки представляє саму машину, її складові частини, але головне – вказує на порядок її складання і особливості експлуатації. Зараз нам здається це банальною річчю, зустрічається в кожній коробці з побутовою технікою, мобільним телефоном або телевізором, але тоді це було небаченою перевагою,

що дозволяло створювати технічні пристрої прямо на місці їх застосування [39, с. 57].

Рівень та характер ілюстрування видання залежить від його типології. Хоча сьогодні у всіх друкованих виданнях спостерігається потяг до візуалізації, треба мати на увазі, що кожне з них відображає цю тенденцію по-своєму – залежно від свого призначення. Наприклад, якщо в масових виданнях збільшення кількості ілюстрацій проявилось дуже помітно, то в ділових виданнях візуальний ряд майже не змінився, скоріше змінилася якість знімків.

У ділових та спеціалізованих виданнях, як правило, розміщується велика кількість інфографічних матеріалів. Вони відображають співвідношення цифрових або фізичних величин – у статистиці або динаміці. Відомими і розповсюдженими є стовпчикова та кругова діаграма. Нерідко зустрічаються і сюжетні, коли схема містить малюнки яких-небудь предметів та вказує на співвідношення їхньої вартості з рівнем споживання. Зустрічаються географічні карти, картосхеми, так звані хронограми (коли представлена динаміка якогось явища в часі). Іншими словами, ми можемо назвати такі ілюстрації довідковими даними, перетвореними на візуальний образний ряд, отже, їхній вплив на читача обумовлюється, перш за все, такою характеристикою, як наочність.

Водночас, не можна стверджувати, що використання інформаційної графіки є притаманним лише для галузевих видань, полегшуючи в такий спосіб процес сприйняття читачем інформації. Міжнародні огляди, матеріали на міжнародні теми, подорожні нариси та тексти, для розуміння яких необхідне уявлення про яку-небудь місцевість, супроводжують картами та картосхемами. Науково-популярні тексти або інформація зі сторінок порад можуть супроводжуватися кресленнями, піктограмами, надаючи читачеві можливість швидко побачити і зрозуміти те явище, про яке ймовірно раніше він не мав жодного уявлення.

Таким чином, інфографіка – важливий елемент шпальти друкованого видання, який набуває дедалі більшого розповсюдження на сторінках газет, журналів, книг. За фактичної відсутності спеціальної літератури з питань

особливостей використання інформаційної графіки у друкованому виданні інфографіка потребує детального вивчення та дослідження особливостей взаємодії з навчальними текстами, а також іншими ілюстраціями в навчальних виданнях.

Для вивчення історичних передумов виникнення інфографіки ми звернулися до публікацій зарубіжних авторів. Американський графічний дизайнер Найджел Холмс вказує на те, що деякі вчені вбачають походження інфографіки із симбіозу двох галузей – мистецтва та дизайну, інші пов'язують походження інфографіки з появою перших наскельних малюнків [51]. Проте, тільки наприкінці XVIII століття митці та науковці об'єдналися для того, щоб створювати графіку, яка б інформувала. Часом виникнення прототипу сучасної інфографіки можна вважати 1786 рік, коли почав виходити «Комерційний та політичний атлас» Вільяма Плейфеіра. Подальший розвиток інформаційної графіки пов'язаний з розповсюдженням у 1920-х роках системи освіти за допомогою піктограм, яка поклала початок сучасній статистиці.

Бурхливого розвитку інфографіка зазнала за часів Другої світової війни. Через ускладненість отримання військовими репортерами фотографічної інформації, газетним редакціям часто доводилося вдаватися до відтворення перебігу подій за допомогою їхнього графічного відображення. Друковані шпальти потребували яскравих зображень, тому відповідальність за наповнення сторінок цікавими та інформативними ілюстраціями перейшла до відділів дизайну. Таким чином, недоступність оригінальної візуальної інформації стала причиною трансформації текстової інформації у зорову – дані про події на фронтах дизайнери перетворювали на інформативні малюнки.

Дещо суперечливими є дані про подальше використання інформаційної графіки. Справа в тому, що в деяких джерелах [9; 10, с.79; 21, с.28] знаходимо твердження, що інфографіка, як абсолютно новий жанр у пресі, народилася у 1982 році, коли на ринку США з'явилася нова національна газета USA Today, яка значну частину площі відвела під т.зв. «інформаційні малюнки». У переважній більшості це були кольорові мапи, за допомогою яких газета

інформувала читачів про прогноз погоди. Успіх USA Today у читачів зумовив швидке поширення інфографіки у США.

Проте маємо й деякі свідчення, що суперечать вищезгаданім. Найджел Холмс [50] розповідає, що ще 1965 року він працював у лондонському виданні «Sunday Times» разом із Пітером Саліваном, який щотижня протягом двох днів малював мапи, діаграми і таблиці для суботнього випуску.

З кінця 80-х років інфографіку почали використовувати провідні європейські видання. На початку 90-х виникають спеціалізовані агентства (наприклад, британська Graphic News), а світові інформаційні агентства створюють спеціалізовані служби. Сьогодні у Європі і Північній Америці практично немає журналів, газет чи книг, які не використовували б інформаційні малюнки.

Виходячи з самої назви, можна стверджувати, що всі нефотографічні ілюстрації у виданні є інформаційною графікою. Такого висновку можна дійти, якщо за основу взяти ту тезу, що в широкому розумінні будь-яке зображення має інформаційне навантаження. Напевно, такої точки зору дотримується В. Карпенко, який у тексті лекції «Газетні жанри як комунікативні форми журналістики» [21, с. 17] відносить до поняття «інфографіка» весь ілюстративний матеріал у друкованих засобах масової інформації, який використовується для виразнішої, цікавішої, різноманітнішої подачі журналістських жанрів. Отже, за В. Карпенком до графічної форми подачі інформації можна віднести як мапи, схеми, графіки, так і малюнки з фотографіями – тобто все, що використовується для ілюстрування видань.

Такий підхід є не зовсім коректним. Якщо з приводу віднесення до категорії інфографіки всієї графічної інформації ще можна посперечатися, то включення сюди ж фотографії є необґрунтованим і недоречним.

Таким чином, у фотографічній інформації основний потенціал впливу на читача полягає в документальності відображення, тобто передачі на знімку реальної дійсності. Автор інфографіки синтезує дійсність, узагальнює реальність, він може підкреслювати окремі її сторони, спрощувати або

деталізувати зображення. Отже, віднесення фотографії до категорії інфографіки є недоречним, оскільки вони є різними формами ілюстративного матеріалу друкованого видання.

З дещо іншим підходом знайомимося у книзі В. Іванова «Техніка оформлення газети» [18, с. 230]. Науковець, поділяє весь ілюстративний матеріал газети на фотографічний і нефотографічний, тобто в цьому випадку інфографіка опиняється на одному шаблі з малюнками, карикатурами, шаржами, плакатами і мальованими заголовками. Отже, група нефотографічних ілюстрацій потребує подальшого розподілу, оскільки її складові частини різняться за формою відображення дійсності.

З цієї точки зору можна повністю погодитися з принципом групування газетних ілюстрацій В. Шевченко, яка розподіляє зображальні елементи на три групи: фотографічні, штрихові й інфографіку [41, с. 9]. Таким чином, у класифікації враховується не тільки спосіб відображення дійсності, але й метод створення самої ілюстрації.

Напевне, для уникнення плутанини американський графічний дизайнер Найджел Холмс увів власний термін на позначення інформаційної графіки. Він називає її «explanations graphics» [50], що в перекладі означає «пояснювальна графіка», буквально – графічне зображення, що розтлумачує події та явища: це може бути алгоритм поведінки в певній ситуації, ілюстрування принципу дії якогось механізму, вираження великого масиву статистичної інформації, зображення траєкторії руху транспорту, демонстрація різного роду змін, які відбулися в суспільстві чи світі і т.п.

Якщо згадаємо переклад слова *informatio* з латини, то побачимо, що «розтлумачування» – це одне з його значень [12, с. 399]. Тобто, на відміну від широкого трактування поняття, Найджел Холмс наголошує на прагматичному аспекті такого різновиду візуальної інформації, як інфографіка. Цікаво і те, що Найджел Холмс вступає в полеміку з Мішель Картер з приводу професійності графічних дизайнерів. Перший стверджує, що успішною може бути тільки інфографіка, створена професіоналом, який спеціалізується саме на

інформаційній графіці, а не на мистецтві чи дизайні [70]. Друга наголошує, що «зовсім не обов'язково брати до штату художника-графіка, щоб створювати прості та привабливі інформаційні наочні елементи» [22].

Наочність у навчанні допомагає тому, що в учнів завдяки сприйняттю предметів і процесів, що нас оточують формуються уявлення, які правильно відображають об'єктивну реальність, і водночас діти сприймають явища, аналізуючи та узагальнюючи їх у зв'язку з навчальними завданнями [2].

Відомий педагог К. Ушинський зазначав, що сприйняття матеріалу на слух є важкою задачею, яка вимагає від учнів сконцентрованої уваги і вольових зусиль. Якщо урок невдалий, учні ніби присутні на уроці, а внутрішньо - думають про своє або ж увагалі залишаються без думки в голові.

Важливим є використання наочних засобів цілеспрямовано, не переобтяжувати уроки великою кількістю наочних посібників, адже це є перешкодою для учнів і не дає змогу їм зосередитися і продумати найбільш суттєві питання.

Коли в дітей виникають образні уявлення, слід використовувати ці уявлення для утворення понять а також розвитку абстрактного мислення.

На практиці доведено, що навчання застосування наочних засобів поєднуються зі словом вчителя. Способами поєднання слова і засобів наочності, при їх багатоманітності, продукують кілька основних форм.

Одна з них особлива тим, що за посередництва слова педагог управляє спостереженнями, які ведуться учнями, а знання отримуються зі спостережуваних об'єктів. Інша форма поєднує відомості про предмети і процеси, які учні отримують із словесних повідомлень вчителя, а наочність є підтвердженням або уточненням словесних повідомлень.

Знання педагогом форм сполучення слова й засобів наочності, їхніх видозмін і порівняльної ефективності дає змогу творчо користуватися засобами наочності згідно з поставленими дидактичними завданнями, особливостями навчального матеріалу та іншими конкретними умовами.

Педагог ХХІ ст. повинен не тільки досконало форсувати матеріалом,

педагогічними. здібностями, а й уміти спрямовувати це все у реальне життя учнів, зацікавити практичною стороною навчального предмета, показати його використання у життєвих ситуаціях [4].

Інфографіка - новий, сучасний та креативний термін.

Отже, у результаті аналізу наукових джерел з теми, ми побачили, що існує три основних підходи до тлумачення поняття «інфографіка». Перший з них виражається у віднесенні до категорії інфографіки всієї візуальної інформації друкованого видання, другий – тільки нефотографічної візуальної інформації. Як ми з'ясували, обидва ці підходи є необґрунтованими, тому ми дотримуємося третього підходу, у якому всі зображальні елементи друкованого видання поділяються на фотографічні, штрихові та інфографічні.

Отже, категорія інфографіки є корисною для використання в навчальному виданні. Вона допомагає економити місце на шпальті та одночасно приваблює читачів, збуджуючи в них цікавість до розглядання інфографіки.

1.2. Підходи до класифікації інфографіки

У проаналізованій нами науковій літературі фактично відсутня класифікація різновидів інформаційної графіки. Перелік та опис виражальних властивостей деяких різновидів інфографіки подає М. Картер [25]. Отже, до основних різновидів інфографіки ми відносимо графіки, таблиці, діаграми, піктограми, схеми, креслення, карти, картосхеми, списки.

Графік – це сукупність певним чином організованих ліній, що виражають кількісну залежність взаємопов'язаних величин [25]. Графіки як форма подачі інформації мають цілий ряд особливостей у порівнянні з іншими формами. По-перше, вони надають можливість наочного сприйняття різного роду функціональних залежностей, у тому числі і таких, які не можна спостерігати візуально. По-друге, за характером зміни однієї величини можна прогнозувати характер зміни іншої.

Дослідник М. Картер виокремлює такі гіпотези відносно ефективності різних видів графіків.

1. Ефективність графіка перебуває у зворотній залежності від кількості параметричних ліній, а також від ступеня складності параметричних ліній.
2. Наявність координатної сітки підвищує ефективність графіка.
3. Логарифмічний тип масштабу шкал у порівнянні з арифметичним знижує ефективність графіка [25] .

На основі своїх досліджень вчений формулює кілька рекомендацій стосовно використання такої форми подачі візуальної інформації, як графік:

1. Якщо головна мета графіка в друкованих ЗМІ – показати загальний характер якогось процесу, характер зміни функціональної залежності у загальних рисах, то доцільним є використання графіка без координатної сітки.
2. Використання графіка з координатною сіткою є доречним у тих випадках, коли передбачається зчитування з нього конкретних значень.
3. Арифметичний масштаб шкал графіка більш доцільний, аніж логарифмічний. Це зумовлюється тим, що логарифмічний масштаб може бути причиною формування неадекватного уявлення про дійсний характер якогось процесу, оскільки такий масштаб деформує значення величин за логарифмічним законом.
4. Кількість параметричних ліній за інших рівних умов слід обирати мінімально можливою, оскільки зі збільшенням їхньої кількості зростає також і час зчитування даних, а також збільшується кількість помилкових зчитувань.

Таблиця – це зведення числових або буквених даних, розписаних по рядках та стовпчиках [25]. Питання про надання переваги одній із форм подачі інформації – графіка чи таблиці – є спірним. Одні дослідники вважають, що необхідно надавати перевагу графікам, а інші – таблицям. Наприклад, французький психолог П. Фрес вважає, що графіки «мають ту перевагу, що встановлюють залежність між двома або декількома змінними... і дозволяють глобально охопити більшу кількість результатів, ніж таблиці, часто перевантажені занадто повною інформацією» [8, с. 215].

Англійський кібернетик У. Росс Ешбі вказує на причини надання переваги табличній формі подачі інформації. Науковець стверджує, що таблиця «містить лише факти і нічого більше» [24, с. 328].

Дослідник І. Данілов, у працях якого містяться поради щодо редагування та оформлення таблиць, говорить про те, що перед розміщенням будь-якого матеріалу у вигляді таблиці, треба обдумати питання, чи можна подати цей матеріал у більш простому вигляді [24, с. 332].

Щодо порівняльних переваг графіків і таблиць, то основними з них є такі:

1. Операція інтерполяції при зчитуванні показань графіків виконується у значно простіший спосіб, ніж при зчитуванні значень таблиць, – методом візуальної оцінки.
2. Таблиця подає більш точні у порівнянні з графіком дані.
3. Графіки надають більш наочну в порівнянні з таблицею інформацію [25]

Гістограма – це графік, побудований таким чином, що параметричні лінії замінені в ньому прямокутниками, верхні частини яких досягають параметричних точок [25]. Зустрічаються доволі складні гістограми, у яких варіюється як висота, так і ширина прямокутників. Використовуючи різні типи ліній, можна на одну пару координатних вісей нанести кілька гістограм, але таке ускладнення, якщо тільки воно не зумовлене крайньою необхідністю, є небажаним: воно призводить до збільшення часу зчитування інформації.

Треба пам'ятати, що чим простішою є форма подачі інформації, тим легше подана інформація буде піддаватися інтерпретації читачем. Простота форми гістограми є найважливішим чинником розуміння її даних.

Діаграма як форма подачі інформації ефективна у тих випадках, коли необхідно швидко визначити переваги за якоюсь з ознак одного процесу чи явища над іншим, коли точність інформації не є визначальним чинником.

Дослідження М. Картера показали, що швидкість прочитання діаграми значно вища, ніж швидкість прочитання графіків [25]. Недоліком діаграм є, як правило, менша у порівнянні з графіком інформативна місткість. Але, з іншого

боку, цей недолік з успіхом компенсується більшим ступенем наочності та швидкістю читацького сприймання.

Такі особливості діаграм обумовлюють їх широке використання не тільки в наукових виданнях, спеціалізованій пресі, але й у щоденних і суспільно-політичних друкованих засобах масової інформації.

Діаграми не мають координатних вісей, а необхідні числові помітки та надписи розміщуються, як правило, на самій діаграмі. Нерідко її частини позначаються різним кольором або штрихуванням. Безпосередньо поряд з діаграмою подається розшифрування умовних позначок, якщо вони є.

Різновидом діаграми є піктограма, назва якої походить від англійського слова «картинка, малюнок». Як один із видів графічної форми подачі інформації піктограма розрахована на найширше коло читачів (у даному випадку маються на увазі як віковий, так і фактор рівня освіченості читацької аудиторії). Мета – звернути читацьку увагу на основний факт, не зосереджуючись на деталях. Причому піктограма покликана привернути увагу тієї частини аудиторії, яка спеціально такими даними не цікавиться. А от завдяки простоті та образності поданої інформації читач надовго запам'ятовує її, та використовує як основне уявлення про незнайоме чи маловідоме явище.

Порівнюючи три вищезгадані форми подачі інформації, треба звернути увагу на такі аспекти:

1. Гістограми за своїми виражальними можливостями майже не відрізняються від графіків, але використання гістограм доцільніше в тих випадках, коли необхідно наочно продемонструвати стрибкоподібний характер зміни величин.

2. Діаграми в періодичні видання слід вміщувати тоді, коли головною метою публікації є демонстрація співвідношення величин, що описуються, а також їхньої «питомої» ваги в більш загальній сфері.

3. Якщо використовується стовпчикова діаграма, то вертикальне розташування стовпців буде доречнішим, ніж горизонтальне, оскільки таке розташування дозволяє побачити навіть невелику різницю у висоті стовпчиків, а

значить і відмінність у значенні представлених величин.

4. Використання піктограм доречно у тих виданнях, які розраховані на масового читача, в тих випадках, коли треба передати зміну зображуваної величини. Оскільки піктограми мають невелику інформативну місткість, то вони не здатні передавати дрібні значення [25].

Будь-яка схема являє собою продукт абстрагування з метою показу лише найсуттєвішого, принципового в якомусь об'єкті. Це найсуттєвіше є варіативним і залежить від аспекту вивчення об'єкта. Саме тому один і той же об'єкт може бути представлений різними схемами. Робота зі схемою вимагає певного рівня розвитку просторових уявлень та мислення. За словами Т. Кудрявцева «схема є принципово відмінною від малюнка, геометричного креслення, проєкційного зображення предмета». Тут є деяке психологічне протиріччя між статистичною схемою та вимогами до динаміки образів.

Т. Кудрявцев і Д. Купов [24, с. 335], використовуючи методику кінозйомки зіниці ока, вивчали особливості процесу прочитання (сприйняття та розуміння) електричних схем з настановою на впізнання об'єкта, представленого на схемі.

У результаті проведення досліду була виявлена різна послідовність прочитання схеми у піддослідних. Однак вчені помітили також, що всі піддослідні спочатку фіксують свою увагу на найбільш важливих у семантичному відношенні компонентах схеми. Спостерігалось два типи прочитання схем: «згорнуте» та поелементне (з неодноразовими рухами очей, які поверталися до однієї і тієї ж частини зображення).

Розглянемо деякі відмінності між схемою і кресленням. Схема може відображати не тільки предмети, об'єкти, але і процеси комунікації, траєкторії руху тощо. Але є такий клас об'єктів, сутність яких не може бути передана за допомогою схеми, тому для відображення цих об'єктів використовуються креслення. Якщо схема може відображати відносне взаєморозташування частин цілого, то креслення – це «графічна побудова, що містить умовне зображення предмета, яке отримане методами проєктування в декартовій системі координат» [25].

За результатами експериментального дослідження Р. Дейвіса [24, с. 324] можна зробити висновок, що наявність креслень у друкованому текстовому повідомленні допомагає більш глибокому його розумінню. Навіть наявність під малюнком опису його змісту суттєво не впливає на глибину розуміння повідомлення. Рівень розуміння визначався за відповідями піддослідних на контрольні запитання.

Отже, схема і креслення є дуже схожими формами подачі інформації, але вони мають і деякі відмінності. Так, креслення має значно більшу інформативну місткість, ніж схема. Проте схема несе найсуттєвішу, найважливішу інформацію про об'єкт, який вона виражає.

Разом із міжнародними оглядами, статтями на міжнародні теми та іншими матеріалами, що можуть бути незрозумілими читачам без наочного зображення місцевості, де відбуваються події, нерідко друкують карти і карти-схеми. Карта в друкованому виданні, з огляду на її невеликий розмір, має бути максимально розвантажена, порівняно з картами в атласах, підручниках, енциклопедіях і т. д. Однак на такій карті обов'язково показують усі населені пункти, що згадуються у тексті матеріалу. Останнім часом застосовується різновид карти, на якій показується той чи інший континент, а потрібна країна дається у збільшеному масштабі, при якому можна дати назви населених пунктів, річок.

У редакціях, які не мають у штаті графічного дизайнера, роботу по створенню інформаційної графіки виконують самі журналісти (видавці). На думку М. Картер [25], списки, які часто використовуються для надання друкованій сторінці динамічності, можна віднести до найпростіших форм інфографіки.

Отже, до основних різновидів інфографіки ми відносимо списки, графіки, таблиці, схеми, діаграми та їх різновиди, карти, картосхеми, піктограми. Усі різновиди інформаційної графіки умовно можна поділити на прості, складні і мішані. Прості форми – ті, для створення яких не потрібні спеціальні навички та знання, це – списки, таблиці, деякі схеми. Складними формами інфографіки ми називаємо ті ілюстрації, де використовується більше двох різновидів

інфографіки. Мішані форми – зразки інфографіки із застосуванням елементів інших видів ілюстрацій (малюнків чи фотографій).

1.3. Стильові та формотворчі особливості інфографіки

Інфографіка, як засіб передачі інформації, використовує сполучення стильових та формотворчих особливостей для створення ефективних та естетичних графічних елементів. У цьому дослідженні ми розглядаємо вплив стилів та форм на сприйняття інформації та досліджуємо, як їх комбінація може покращити якість інфографіки.

Інфографіка визначається як з'єднання тексту та графіки з метою зручної та ефективної передачі інформації. У цьому дослідженні ми розглядаємо стильові особливості інфографіки та їхній вплив на сприйняття та розуміння інформації. Досліджуються різні аспекти стилістики, такі як колір, шрифт, композиція та графічні елементи. Під час аналізу розглядаються приклади інфографіки з різних галузей, включаючи науку, технології та соціальні науки. Інфографіка, визначена як поєднання тексту та графіки для передачі інформації, визнається однією з найефективніших форм комунікації в цифровому стані. Основна увага буде приділена колориту, шрифтам, композиції та вибору графічних елементів.

Колір в інфографіці не лише визначає візуальний стиль, але і має суттєвий вплив на емоційну реакцію аудиторії та виділення ключових елементів. Вибір кольорової палітри може визначити тон інфографіки: від спокійних, приємних тонів до яскравих та контрастних. Основні аспекти вивчення включають психологічний вплив кольорів та їх роль у створенні зручного візуального сприйняття.

Вибір шрифтів і типографії грає ключову роль у створенні характеру інфографіки. Шрифти можуть підкреслити основні ідеї, надати текстовій інформації емоційну вагу та покращити читабельність. Дослідження включає в

себе роль шрифтів у передачі наукової, технічної та соціальної інформації, а також аналіз впливу розміру шрифту на сприйняття.

Ефективна композиція графічних елементів визначає структуру та логіку інфографіки. Розташування елементів повинно бути логічним та спрямованим на полегшення сприйняття інформації. Дослідження включає вивчення різних стратегій композиції, таких як використання сітки та інших структур для створення організованого та зрозумілого малюнка.

Графічні елементи та ілюстрації є важливим компонентом в створенні інформаційної інфографіки. Вони не лише доповнюють текстову інформацію, але й визначають її візуальний стиль. Аналізуючи вибір та використання графічних елементів, ми розглядаємо їхній вплив на зрозумілість та естетичний вигляд інфографіки.

Стильові особливості інфографіки визначаються комплексом вирішень у сфері кольору, шрифтів, композиції та графічних елементів. Розуміння цих особливостей є важливим для створення ефективною та привабливою інфографіки, яка здатна чітко та ефективно передавати інформацію своєї аудиторії.

Різкий темп розвитку сучасних інформаційних технологій вимагає ефективних та креативних методів подачі інформації. Згідно з цим і змінюються вимоги до спеціалістів, які створюють чи формують навчальні комплекси. Важливим постає ще й врахування того факту, що перенасичення ринку різними продуктами потребує розвитку сучасних методів презентування інформації. У газетах інфографіку здебільшого використовують для відображення погоди, так само, як і карти, плани сайтів і діаграми для певних статистичних даних. Деякі книги, ось як книги Д. Маколея «Як працюють речі» [19] та Р. Бітті «Дивовижна наука» [46], майже повністю складаються з інфографіки. Іншим прикладом використання інфографіки є наукова інфографіка - метод презентування наукових фактів та теорій у вигляді ілюстрацій та графіків.

Сучасні карти, а конкретно маршрутні, які застосовуються для системи перевезень, вже завзято впроваджують методи інфографіки з метою об'єднання в певний ланцюг інформації: концептуальні плани, сітки перевезень, місця

пересадки і окремі локальні орієнтири. Публічні карти транспортування також є чудовими прикладами інфографіки. Наприклад, схеми для Вашингтонського метро та Лондонської підземки. Громадські місця такі як станції пересадок часто містять інтегровану знакову систему зі стандартизованими ілюстраціями та стилізованими картами.

Вчена О. Швед [52] стверджує, що образи опрацьовуються у мозку у шістдесят тисяч разів швидше, ніж текст. Цікавим фактом є те, що наші очі можуть фіксувати 36 000 візуальних повідомлень лише за годину та обробляти ілюстрації, які ми бачимо 13 мілісекунд.

Починаючи з 1900 р. кількість картинок у книгах значно збільшилася, а саме у 400 разів. Будь-який кваліфікований вчитель може погодитись, що за наявності зорових опор діти в змозі запам'ятати значно більше матеріалу. Оскільки інфографіка передусім — це інформація у нестандартній та привабливій подачі. Це мікс слів, чисел, зображень, таблиць, ілюстрацій, кольорів, тобто всього, що допомагає зрозуміти щось максимально швидко, однозначно та найбільш ефективно.

Типології сучасної інфографіка дослідниками приділяється чимало уваги. Це, зокрема О. Гудима, С. Гуревич, О. Швець, В. Шевченко та інші. Зокрема, С. Кондратюк виділяє такі основні типи інфографіки:

1. За способом подачі зображення: статична (нерухоме графічне зображення), динамічна (з використанням анімації).

2. За типом джерела: новинна (оперативно відображає конкретну подію), аналітична (роз'яснення певних подій, явищ), економічна (відображення економічних досліджень), реконструкція (відображення даних в хронологічній послідовності).

3. За характером візуалізації кількісних даних: графіки, діаграми, гістограми (графічне подання числових даних), плани-графіки (зображення послідовності вирішення завдання), схеми (акцентуація на найбільш важливих ключових моментах), рисунки (наочне представлення подій, процесів, явищ тощо), графи (відображення зв'язків між поняттями, процесами), ментальні карти

знань (об'єднання спільною темою та ідеєю діаграм, схем і текстів), колажі (поєднання різностильових об'єктів).

4. За насиченістю інформації: насичена (побудована на основі кількох даних), концентрована (має в основі поєднання графіки і багатьох інших даних: чисел, понять, об'єктів тощо) [10, с. 16].

Проаналізувавши подану класифікацію, пропонуємо додати ще й інфографіку за типом даних, що включає кількісну та якісну інфографіку.

Поширеним у наукових працях є підхід до опису інформаційної графіки Н. Смірної [17], яка розподіляє її види на три категорії за рівнем складності виконання: графіки, таблиці тощо, що потребують мінімальних графічних зусиль і мінімального планування; логічні схеми та реконструкції (графічні або відео реконструкції подій); інфографічні розповіді.

Додамо, що в наведеній класифікації відсутні певні види інфографіки, зокрема ті, які створюють на основі мап (картограми та картосхеми).

Відповідно до змісту візуалізованої інформації, О.Ситник розрізняє статистичну, динамічну й аналітичну інфографіку [15, с. 92]. Її розглядають також як вид ілюстрації та журналістський жанр.

Не варто оминати увагою і сучасний тип інфографіки, що застосовується на новинних сайтах – відеоінфографіку. На думку, О. Ситника, відео формат інфографіки збільшує вплив на людину за рахунок додавання музики, використання графіки в рухах і застосування звукових ефектів [15, с. 92].

Найбільш повну класифікацію подає О. Гудима [6, с. 30-32], посилаючись на Ренді Крама, який, своєю чергою, поділяє інфографіку на шість різноманітних форматів, вибір яких для дизайну залежить від засобів подальшого розповсюдження і цілей використання інформаційного дизайну.

1. Статична інфографіка – найпростіший і найбільш розповсюджений різновид. Готовий дизайн зберігається у форматі jpeg, png, tif, pdf як файл зображення, після чого його можна розповсюдити онлайн чи у друкованому вигляді. Статичні зображення давно стали частиною веб-дизайну.

2. Інфографіка, що масштабується, дозволяє додати інтерактивність у

велику статичну онлайнкову інфографіку. Таку інфографіку можна збільшити і роздивитись у деталях, адже часто через розширення екрану не можливо прочитати дрібний текст. При такому дизайні мають бути додаткові інструменти для збільшення тексту. Інтерфейс із спеціальними інструментами можна створити за допомогою HTML5 чи JavaScript.

3. Клікабельна інфографіка дозволяє переходити від головної сторінки інфографіки до додаткових за допомогою клікання на окремих ділянках інфографіки – гіперпосиланнях. Такий інтерфейс створюється у вигляді карти зображень (image map) на мові HTML. Дизайнери користуються перевагами клікабельності графіки, виносячи за межі макету додаткові деталі й тим самим не загромождаючи основну інфографіку. Користувачі, яким потрібна більш детальна інформація, можуть перейти за посиланням, а основна інформація залишається легкою і зручною для читання. Варіантом такого виконання також є інфографіка, що спливає. Для отримання інформації читачу не доводиться клікати, інформація спливає на екрані при наведенні курсору на окремі ділянки.

4. Анімаційна інфографіка рухається чи змінюється циклічно, доки читач розглядає її. Наприклад, можуть зростати стовпці на діаграмі, змінюватись колір схеми, або якийсь із зображених персонажів перебуває у русі. Така інфографіка створюється у форматі gif, зручному для поширення у мережі.

5. Відеоінфографіка є порівняно новим явищем, але популярність таких онлайнних схем швидко зростає, бо ними зручно користуватись і поширювати на відеосайтах, наприклад, YouTube і Vimeo. Наразі в Інтернеті популярні інфографіки, створені за допомогою загальнодоступних програм для створення презентацій: Microsoft PowerPoint, Prezi. З цих програм можна експортувати інфографіку як відеофайл, готовий для поширення.

6. Інтерактивна інфографіка. Інтерактивними називаються інфографіки, при роботі з якими читач може певною мірою контролювати інформацію, яку вивчає. Цей вид інфографіки популярний, бо залучає читача у роботу з даними на більший період, ніж статична інфографіка. Читач може змінити варіант зображення візуальних даних, збільшити, зменшити потрібний елемент. Перебіг такої

інфографіки залежить від взаємодії з реципієнтом [6, с.30-32].

Окремо Ренді Крам виділяє онлайнкову інфографіку. Раніше термін «інфографіка» відносився лише до публікацій газет, відповідно формат інфографіки був лише таким, що легко сприймався на форматах А4, А3. Інтернет і можливість передивлятися інфографіку онлайн дозволили створювати інформаційні графіки будь-яких розмірів і форматів. Більшість онлайн-інфографік створюються у вертикальному форматі необмеженої висоти, в якому інфографіка будується за принципом зверху-вниз і має послідовне компонування. У різних джерелах такий формат інфографіки називається високим (tall), довгим (long) або вежовим (tower). Горизонтальна створюється за аналогічним принципом, лише з необмеженим розміром по горизонталі. З точки зору дизайну і побудови інтернет-сторінок, вертикальне компонування має багато переваг перед горизонтальним, адже веб-сторінки зручніше переглядати, прокручуючи їх по вертикалі.

Типи онлайнкової інфографіки:

1. Маркетингова повідомляє про товар чи послугу графічним способом, може розкрити багато маркетингових тем: які проблеми допоможе вирішити товар, чим він відрізняється від подібних, описати характеристики товару, пояснити конструкцію.

2. Довідкова. Більшість онлайн-інфографіки є довідковою, бо користувачі більше зацікавлені у пошуку цінної інформації, ніж реклами товару.

3. Персуазивна інфографіка дає читачу чіткий заклик до дії, передбачає виконання якоїсь дії після перегляду. Візуальна графіка такого типу зазвичай викликає відчуття нав'язування. Дія, до якої спонукають аудиторію, може бути будь-якою: зайнятися спортом, відвідати сайт, пожертвувати гроші на благодійність, купити товар, підписати петицію і т.п. Цей заклик в інфографіці подається прямим текстом і зазвичай наприкінці (знизу) макету.

4. Візуальне пояснення. Ефективний метод, що дозволяє компанії продемонструвати свій авторитет і компетентність у справі, якою вони займаються шляхом пояснення механізму дії продукту.

5. Рекламна інфографіка не опосередковано стимулює аудиторію до дії, а саме до придбання послуги чи товару. Така слугує для компаній чудовим способом демонстрування переваг товару потенційним клієнтам. На рекламній інфографіці можна: порівняти товар з аналогічними, надати інструкцію з експлуатації, розповісти про специфіку виробу і т.д.

6. PR-інфографіка. Інфографіка може застосовуватись комерційними компаніями не лише в рекламних, але і в PR-цілях, які відрізняються від рекламних, адже направлені на безпосередню реалізацію товару, а не на ознайомлення з продукцією. Інфографіка, що використовується в PR може бути опублікована як доповнення до прес-релізу, або сам прес-реліз може бути створений у вигляді інфографіки [6, с. 32-34].

Інфографіку характеризують такі ознаки: здатність умістити значний обсяг інформації, більш привабливий зовнішній вигляд і активна взаємодія з користувачем. Серед основних критеріїв оцінювання будь-якої інфографіки дослідник М. Смікіклас виокремлює: інформативність, дизайн, віральність і сюжет [16]. Можемо стверджувати, що інтерактивність у інформаційній графіці значно посилить її ефективність через комплексне застосування всіх цих складників, оскільки кожен з них забезпечує характерні функції впливу.

1. Інформативність. Інтерактивні технології дають змогу вмістити значно більше даних в інфографіці: розробник не обмежується площею зображення і може розміщувати додаткові дані, які користувач відкриє самостійно. Інтерактивність дає змогу створити невеличке зображення, з яким, завдяки можливості взаємодії, користувач може ознайомлюватися впродовж тривалого часу.

2. Дизайн. Яскраві переходи й анімація здатні зробити інфографіку значно помітнішою, привабливою та приємною у взаємодії.

3. Віральність (здатність контенту поширюватися самостійно, без участі веб-майстрів і оптимізаторів). Інтерактивна інфографіка може бути цікавішою, ніж статична, тому забезпечить більший інтерес користувачів і сприятиме їх надходженню на сайт. Наявність кнопок для поширення інфографіки в

соціальних мережах прискорить і спростить процес охоплення великої аудиторії за мінімальних часових і фінансових витратах.

4. Сюжет. Можливість взаємодії підвищує ефективність сприйняття, робить процес засвоєння видовищним, спонукає до подальшого поглиблення та залучення до сюжету інфографіки [16].

Формотворчі особливості інфографіки визначаються не лише обраною візуальною естетикою, але й умінням створити унікальні та ефективні форми для передачі інформації. Ми розглядаємо інноваційний підхід до формотворення інфографіки та його вплив на зручність сприйняття та ефективність комунікації.

Однією з ключових формотворчих особливостей є можливість створення інтерактивних інфографічних елементів. Це відкриває нові можливості для користувачів, дозволяючи їм взаємодіяти з інформацією. Аналізуючи приклади інтерактивних інфографік, ми вивчаємо їхній вплив на включення аудиторії та покращення розуміння представленої інформації.

Застосування тривимірних моделей та віртуальної реальності у формотворенні інфографіки може створити ефект глибшого взаєморозуміння. Ми розглядаємо, як використання 3D-елементів та віртуальної реальності може покращити реалістичність та зрозумілість інформації, зокрема в областях, де візуальний аспект грає ключову роль.

Анімація є потужним інструментом формотворчості в інфографіці. Досліджується вплив рухливих елементів та переходів на увагу користувачів та їх сприйняття інформації. Анімовані елементи можуть підкреслити ключові моменти, розкрити послідовність подій та зробити інфографіку більш захопливою.

Використання гібридних форм та комбінованих технік формотворення може дозволити створити унікальні та ефективні інфографічні композиції. Досліджується вплив комбінації різних елементів, таких як статичні та динамічні, в одній інфографіці, на сприйняття та зрозумілість.

Формотворчі особливості інфографіки відкривають широкі можливості для творчого виразу та покращення ефективності комунікації. Від

інтерактивності та тривимірних елементів до анімації та гібридних форм - нові технології та підходи формують майбутнє інфографіки, роблячи її більш захопливою та зрозумілою для різних аудиторій.

Отже, інфографіка посідає чільне місце в інформаційному наповненні електронних ресурсів. З огляду на тенденції кліповості сприймання інформації сучасними реципієнтами, можемо припустити, що інфографіка популярна, адже не лише компресує інформацію, а й тому, що візуально оформлена інформація виключає інформаційний шум і сприяє успішності комунікації від відправника повідомлення (ЗМІ) до отримувача (читача). Так, якість інфографіки безпосередньо впливає на досягнення цілей розвитку інформаційних ресурсів.

Інфографіка як відносно новий спосіб донесення інформації до читачів є значно дієвішою, ніж суцільний текст. Використовуючи інфографіку, інтернет-видання прагнуть «завоювати» читача, привернути його увагу, затримати її.

Вивчати інфографіку почали не так давно, тому між сучасними дослідниками і практиками немає єдиної думки про те, які цілі, властивості й ознаки лежать в основі інфографіки. Крім того, думки науковців розрізняються й щодо дефініції поняття «інфографіка». За словами О. Гудими, інфографікою є графічний спосіб подачі інформації за допомогою зображення із попереднім аналізом і опрацюванням, виявленням тенденцій, взаємозв'язків між даними, та візуалізація їх у графічній, зручній для розуміння глядачем, формі.

Сполучення стильових та формотворчих особливостей в інфографіці дозволяє створювати графічні елементи, які не лише ефективно передають інформацію, але й привертають увагу та викликають емоції. У цьому взаємодії вирізняється сучасна інфографіка, яка стає не лише джерелом інформації, але і творчим виразом, що здатен створювати неповторний досвід для своїх споживачів.

РОЗДІЛ 2

ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНФОГРАФІКИ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. Особливості сприйняття інфографіки дошкільнятами

Дошкільний період у житті дитини – це ключовий етап її розвитку, де формуються основи когнітивних, психомоторних та соціальних навичок. Зростання обсягу інформації в нашому сучасному світі ставить перед суспільством завдання враховувати особливості сприйняття різноманітних форм інформації, зокрема інфографіки, дітьми дошкільного віку.

Розвиток сенсорних систем у дітей дошкільного віку визначається комплексом фізіологічних та психічних процесів. У цьому контексті, вивчення впливу інфографіки на розвиток сенсорних систем є важливим завданням, спрямованим на розуміння та покращення процесу сприйняття інформації дитиною.

Один із основних компонентів сенсорних систем – це зоровий апарат. У дошкільному віці дитина активно розвиває навички візуального аналізу. Вивчення інфографіки може впливати на формування вмінь розрізняти форми, кольори та інші візуальні атрибути. Це може сприяти визначенню особливостей сприйняття конкретних елементів інфографіки та формуванню базових уявлень про візуальний світ.

Сенсорні системи також включають тактильне сприйняття, яке може впливати на сприйняття інфографіки. Діти дошкільного віку, взаємодіючи із зображеннями, можуть розвивати відчуття текстури, форми та розміру. Це може визначати їхню увагу до деталей та загальну взаємодію з інфографічним матеріалом.

Фізичний розвиток та розвиток моторики також важливі для сприйняття інфографіки. Діти дошкільного віку, рухаючись та взаємодіючи з

інфографічними матеріалами, можуть активізувати роботу м'язів, що в свою чергу може впливати на їхнє емоційне ставлення до інформації.

Для оптимального розвитку сенсорних систем дошкільнят у контексті інфографіки, важливо створювати сприятливе середовище. Це включає в себе розробку інфографічних матеріалів, які враховують особливості зорового та тактильного сприйняття, а також підтримку активності та ігрового взаємодії з цими матеріалами.

Розвиток сенсорних систем у дошкільнят є складним та важливим етапом формування особистості. Вивчення впливу інфографіки на цей процес може допомогти розкрити нові можливості для ефективної освіти та розвитку дитини. Осмислене використання інфографіки у педагогіці може сприяти глибшому розумінню світу дитиною та покращенню її когнітивних та моторних навичок.

Дошкільний вік є періодом інтенсивного розвитку когнітивних процесів у дітей. У цьому контексті, вивчення впливу інфографіки на когнітивний розвиток та формування логічного мислення виявляється важливою задачею.

Когнітивний розвиток у дошкільному віці включає в себе формування умінь сприймати, обробляти та розуміти інформацію. Здатність до логічного мислення є важливим компонентом цього процесу. Вивчення когнітивних особливостей дошкільнят в контексті інфографіки дозволяє визначити, як ці діти сприймають та аналізують графічні дані.

Інфографіка може стати засобом для стимулювання та розвитку логічного мислення у дітей дошкільного віку. Взаємодія із схемами, графіками та діаграмами може виховувати у них навички визначення відносин між об'єктами, класифікації та порівняння інформації. Це важливо для формування основ логічного мислення.

Вивчення взаємозв'язку між інфографікою та розвитком мовлення у дошкільнят також є актуальним. Інфографіка може служити інструментом для розширення словникового запасу, формування зв'язків між словами та розвитку мовних навичок, що є необхідними для розуміння та інтерпретації графічних зображень.

Інфографіка може стати засобом для ігрової діяльності, що важливо для дошкільників. Гра в ігри, пов'язані з інфографічними матеріалами, сприяє не лише розвитку когнітивних навичок, але й забезпечує позитивне емоційне ставлення до навчання.

Для створення власної інфографіки запропоновано перелік додатків, ось деякі з них (рис. 1.1):

Рисунок 1.1. Основні ресурси що використовуються для створення інфорграфіки

Спробуємо коротко дати характеристику найпоширенішим з них.

Piktochart – це простий презентаційний додаток, який дає можливість вам перетворювати нудну інформацію в інфографіку, використавши всього декількох кліків. За допомогою Piktochart ви зможете видозмінювати кольорові схеми та шрифти, вставляти попередньо заготовлені графіки та завантажувати основні форми та зображення.

Infogram – інструмент, сконцентрований на створенні схем, графіків і карт. Його перевага – можливість використати фото й відео, аби зробити свою інфографіку інтерактивною.

Canva – це безкоштовний додаток, що містить різноманіття графічних елементів, використовуючи які ви можете зробити все – починаючи від

презентацій та постерів до візитних карток і запрошень. Додаток надає готові шаблони для створення власної інфографіки. Корисним є те, що Canva має одну унікальну особливість – на сайті дають можливість співпрацювати з іншими користувачами.

Vennage – інструмент для створення та публікації інфографіки з достатньо простим у використанні набором можливостей. Для користувачів у вільному доступі надаються вже підготовлені схеми, теми оформлення, графіки та піктограми, також підтримується завантаження власних зображень і фонів для готових схем.

Easel.ly пропонує десятки безкоштовних шаблонів для створення інфографіки на будь-яку тему. Їх усіх можна редагувати, тому навіть із найбільш далекого до вашої теми зображення можна створити потрібну візуалізацію. Easel.ly містить перелік заготовок: графіків, стрілок, зображень, блок-схем, шрифтів і колірних палітр.

Важливим пунктом є не лише можливість використання готової інфографіки, а й вміння створювати власну: зображувати взаємозв'язки, алгоритми та схема, вигадувати символи. У процесі створення інфографіки слід виокремити самостійний пошук необхідної інформації та власне її обробки. Не лише систематизувати факти, а й наочно подати результат їхньої систематизації.

Дослідження впливу інфографіки на когнітивний розвиток та логічне мислення дошкільнят є актуальним та перспективним напрямком. Розуміння та врахування цих взаємозв'язків може призвести до розробки більш ефективних освітніх методик та навчальних матеріалів, спрямованих на розвиток когнітивних та логічних навичок у дітей дошкільного віку.

Інфографіка, як важливий засіб візуалізації інформації, стає неодмінною складовою сучасного освітнього процесу. Вивчення специфіки взаємодії дошкільнят із інфографічними зображеннями є важливим для розуміння та оптимізації процесу їхнього сприйняття та використання.

Дошкільний вік характеризується активним розвитком зорового апарату. Специфіка інтеракції полягає у вивченні того, як зображення впливає на зорову

сприйнятливість та увагу дітей. Оптимальна яскравість, чіткість ліній та відповідність віковим особливостям можуть впливати на ефективність сприйняття інфографічної інформації.

Специфіка взаємодії включає розуміння того, як діти дошкільного віку взаємодіють та комунікують через інфографічні зображення. Це може включати не тільки індивідуальну роботу з матеріалами, але й групову взаємодію, що сприяє розвитку соціальних навичок.

Вивчення специфіки інтеракції передбачає аналіз рівня активності та зацікавленості дітей у процесі вивчення інфографіки. Сприйняття може бути більш ефективним, якщо матеріали викликають позитивні емоції та цікавість.

Специфіка вивчення інфографіки у дошкільнят може вимагати використання ігрового підходу. Графічні матеріали можуть використовуватися для створення ігор, які сприяють не лише розвитку когнітивних, але і творчих та моторних навичок.

Специфіка інтеракції також пов'язана з різноманітністю індивідуальних особливостей дітей. Навчальні матеріали повинні бути адаптовані до різних стилів сприйняття та індивідуальних потреб кожної дитини.

Специфіка інтеракції дошкільнят із інфографічними зображеннями визначається комплексом факторів, включаючи зорову сприйнятливість, взаємодію та рівень активності. Розуміння цих особливостей важливо для розробки ефективних методик використання інфографіки у дошкільній освіті.

В сучасному освітньому середовищі використання інфографіки стає все більш актуальним, особливо в контексті дошкільної освіти. Цей підхід може не лише зробити навчання цікавішим, але й сприяти розвитку різноманітних навичок у дітей.

Використання інфографіки дозволяє стимулювати формування візуальних навичок у дошкільнят. Графічні елементи, колір та форма інфографіки сприяють розвитку їхньої здатності розрізняти та сприймати візуальну інформацію.

Інфографіка може бути ефективним засобом для розвитку когнітивних навичок. Діти вивчають взаємозв'язки між об'єктами, класифікують інформацію

та вчать логічно мислити при взаємодії з інфографічними матеріалами.

Використання інфографіки може служити засобом для підтримки мовленнєвого розвитку та сприяння читацькій грамотності. Зображення та графіки можуть допомагати в розумінні тексту та розвивати словниковий запас дітей.

Інфографіка може використовуватися для стимулювання групової діяльності та розвитку соціальних навичок. Групові завдання, пов'язані із спільним вивченням інфографічних матеріалів, сприяють взаєморозумінню та комунікативним навичкам.

Інфографіка може бути використана для стимулювання творчості та експериментування. Діти можуть створювати свої власні інфографічні матеріали, що розвиває їхню творчість та навички самовираження.

Використання інфографіки в дошкільній освіті не лише зробиє процес навчання цікавішим, але і сприяє комплексному розвитку дітей. Врахування особливостей вікових груп та індивідуальних потреб допомагає максимізувати ефективність цього методу в навчальному процесі.

Вивчення особливостей сприйняття інфографіки дошкільнятами є актуальним та перспективним напрямком наукових досліджень. Зрозуміння цих особливостей може відкрити нові можливості для створення ефективних освітніх інструментів та сприяти розвитку когнітивних функцій дітей. Дана робота розкриває лише деякі аспекти проблеми, і подальше дослідження може вносити цінний вклад у сферу педагогіки та психології дитячого розвитку.

2.2. Призначення інфографіки в дошкільній освіті

Інфографіка в дошкільній освіті виконує ряд важливих функцій, сприяючи розвитку та навчанню дітей. Основні призначення інфографіки в дошкільній освіті включають:

1. Розвиток візуальних навичок.

Інфографіка допомагає розвивати візуальну грамотність, тобто здатність розуміти і створювати візуальні елементи.

Візуальна грамотність — це здатність розуміти, інтерпретувати та використовувати візуальні елементи, такі як зображення, графіка, кольори та шрифти. Вона включає в себе розуміння візуальних способів комунікації та здатність ефективно взаємодіяти з візуальною інформацією. Візуальна грамотність є важливою складовою загальної грамотності, і вона стає все більш актуальною в умовах сучасного інформаційного суспільства.

Сприйняття форм та композиції: Здатність розпізнавати та розуміти елементи дизайну, такі як лінії, форми, текстури, аранжування та відстань між об'єктами.

Розуміння значення кольорів: Усвідомлення емоційного та семантичного значення кольорів, а також їх вплив на сприйняття інформації.

Аналіз зображень та графіки: Здатність розбиратися в структурі та взаємодії елементів на зображеннях чи графіці.

Створення та розуміння графічних повідомлень: Здатність використовувати візуальні елементи для передачі інформації та ідей.

Оцінка візуальних робіт: Здатність аналізувати та висловлювати власні думки щодо візуальних творів, оцінюючи їх ефективність та виразність.

Навички взаємодії з цифровими медіа: Здатність користуватися різними технологічними засобами для створення та сприйняття візуальних елементів.

Креативність та вираження ідей візуально: Здатність виражати свої думки, ідеї та почуття через візуальні засоби.

Візуальна грамотність стає особливо важливою у сучасному світі, де великий обсяг інформації сприймається через візуальні канали, такі як соціальні мережі, інтернет, телевізія та інші медіа. Зростання візуальної грамотності допомагає ефективніше розуміти та сприймати велику кількість візуальної інформації, що оточує нас щоденно.

2. Підтримка навчання через гру.

Інфографіка може бути використана для створення інтерактивних ігор,

завдяки чому діти отримують знання, використовуючи елементи гри.

Інтерактивність - це можливість взаємодії між користувачем та системою, що дозволяє користувачам впливати на зміст, події чи хід подальших дій. У контексті інформаційних технологій та освіти, інтерактивність стає ключовою функцією для забезпечення ефективного навчання та сприяння активному взаємодії користувача з інформацією чи навчальним контентом.

Активна участь: Інтерактивність дозволяє користувачам брати участь у процесі, замість пасивного спостереження. Це стимулює активність та підтримує більше глибоке розуміння матеріалу.

Свобода вибору: Користувачі можуть вибирати шлях чи тему, яка їх цікавить, тим самим налаштовуючи навчання на свої потреби.

Швидка відповідь: Інтерактивність дозволяє негайно отримувати зворотний зв'язок, що покращує розуміння та вирішення завдань.

Віртуальна реальність: Застосування графічних елементів та візуалізацій може підвищити інтерактивність та зробити навчання більш захопливим.

Колективні проекти: Можливість спільно працювати, обмінюватися думками та ідеями створює соціальний аспект інтерактивності.

Персоналізація: Системи можуть адаптуватися до індивідуальних характеристик та рівня знань користувачів, надаючи більш ефективний навчальний процес.

Використання різних медіа: Інтерактивність може включати в себе використання тексту, зображень, аудіо та відео, що робить навчання більш різноманітним та ефективним.

Інтерактивність у навчанні має значний потенціал для підвищення зацікавленості, залучення та збереження уваги користувачів. Вона може бути використана в різних областях, включаючи електронні підручники, віртуальні уроки, ігрові платформи для навчання та інші електронні ресурси.

3. Сприяння мовному розвитку.

Зображення та підписи на інфографіці можуть допомагати розширювати словниковий запас дітей, сприяючи мовному розвитку.

Так, розширення словникового запасу є однією з ключових переваг використання інфографіки в дошкільній освіті. Зображення та підписи на інфографіці надають дітям візуальні асоціації з конкретними словами та поняттями, що сприяє більшому розумінню та запам'ятовуванню нових слів.

Візуальні асоціації: Зображення, які супроводжують слова на інфографіці, допомагають створювати візуальні асоціації між зображенням та його підписом. Це сприяє легшому запам'ятовуванню слів, оскільки діти можуть асоціювати візуальний образ із звучанням слова.

Контекстуальне розуміння: Підписи на інфографіці надають словам контекст, який полегшує їх розуміння. Діти можуть бачити слова в контексті конкретної ситуації або теми, що сприяє кращому розумінню та вивченню нових термінів.

Мовний розвиток: Запам'ятовування слів через візуальні елементи допомагає активізувати мовні центри в мозку, що може поліпшити мовленнєвий розвиток. Діти можуть легше відтворювати та використовувати нові слова в мовленні, бачачи їх на інфографіці.

Зміцнення навичок читання: Використання підписів на інфографіці може сприяти розвитку навичок читання. Діти вчитимуться розпізнавати слова та їх значення, що зміцнює їх читацькі навички.

Ігровий підхід: Використання інфографіки може бути впаковано в ігровий формат, що робить вивчення нових слів цікавим та захоплюючим процесом. Графічні елементи можуть стати частиною мовної гри, що додає веселощів до навчання.

Розширення словникового запасу через інфографіку не лише полегшує навчання, а й сприяє позитивному ставленню дітей до мови та вчителя.

4. Спрощення розуміння складних понять.

Інфографіка може візуалізувати складні або абстрактні концепції, роблячи їх зрозумілішими для дітей.

Візуалізація абстрактних понять в контексті інфографіки грає важливу роль у спрощенні та розумінні концепцій, які можуть бути важкими для уявлення

без конкретного візуального представлення.

Піктограми та символи: Інфографіка може використовувати піктограми та символи для представлення абстрактних ідей. Наприклад, ліхтар може використовуватися для позначення ідеї чи винаходу, що світить новим світлом.

Ілюстрації та метафори: Використання ілюстрацій та метафор може відобразити абстрактні концепції через конкретні образи. Наприклад, корінь дерева може символізувати основні причини або початкові поняття.

Графіки та діаграми: Створення графіків та діаграм допомагає візуалізувати відношення між абстрактними елементами. Наприклад, колірні градієнти на графіці можуть відображати зміну в часі або просторі.

Концептуальні моделі: Розробка концептуальних моделей дозволяє абстрактним поняттям отримати форму та структуру. Використання схем та моделей може допомагати усвідомленню взаємозв'язків.

Візуальні метафори: Створення візуальних метафор може надати образне представлення абстрактних ідей. Наприклад, використання лабіринту як метафори може ілюструвати складність вирішення проблем.

Кольори та шрифти: Вибір кольорів та шрифтів може додатково підкреслити емоційний аспект абстрактного поняття. Візуальні елементи можуть допомагати в передачі настрою або значення.

Інтерактивні елементи: Використання інтерактивних елементів може дозволити користувачам «взаємодіяти» з абстрактними концепціями. Наприклад, можливість перетягувати та змінювати форму об'єктів на інфографіці.

Використання цих методів дозволяє перетворити абстрактні поняття в конкретні образи, що полегшує їх розуміння та сприяє активному навчанню.

5. Розвиток логічного мислення.

Використання інфографіки допомагає дітям вчитися порівнювати, класифікувати та робити висновки.

Так, використання інфографіки в дошкільній освіті є ефективним засобом для розвитку навичок порівняння, класифікації та формування висновків у дітей.

Ось як інфографіка сприяє цим процесам:

Графічне відображення величин: Інфографіка може включати графіки, діаграми та таблиці, які дозволяють дітям порівнювати числові або кількісні дані в зручній формі.

Використання символів та піктограм: Використання різних символів чи піктограм для візуального порівняння об'єктів чи концепцій.

Використання категорій та групування: Інфографіка може надавати визначені категорії чи групи, допомагаючи дітям класифікувати об'єкти за певними ознаками.

Діаграми відношень: Використання діаграм або дерев класифікації для візуального представлення взаємозв'язків між об'єктами чи концепціями.

Використання стрілок, ліній та з'єднань: Інфографіка може використовувати стрілки та лінії для вказівки зв'язків та роблення висновків між різними частинами інформації.

Схеми та секції з висновками: Включення схем або секцій на інфографіці, які підсумовують основні висновки чи важливі факти.

Використання цих елементів у графічному вигляді робить процес порівняння, класифікації та висновків більш доступним та захоплюючим для дошкільнят. Вони можуть вчитися визначати відмінності та схожості між об'єктами, встановлювати логічні зв'язки та робити спостереження на основі візуальної інформації, що сприяє розвитку їхніх когнітивних навичок.

6. Підготовка до навчання.

Дошкільнята знайомляються з різними типами графічних представлень, що може бути корисно в подальшому навчанні.

Ознайомлення дошкільнят з різними типами графічних елементів відіграє важливу роль у їхньому когнітивному розвитку та підготовці до подальшого навчання. Вивчення графічних представлень допомагає розвивати в дітей візуальні навички, сприяє розумінню та інтерпретації інформації.

Типи графіки: Знайомство з різними видами графічних зображень, такими як схеми, діаграми, картинки, графіки та інші. Дошкільнята можуть вчитися

розрізняти та розуміти різні форми візуального представлення інформації.

Кольори та форми: Ознайомлення із різними кольорами та формами, що використовуються в графіці. Це допомагає дітям розрізняти та ідентифікувати об'єкти, а також розуміти, як використання кольорів може впливати на сприйняття інформації.

Підписи та пояснення: Вивчення, як підписи, легенди та пояснення допомагають зрозуміти графічні представлення. Діти можуть вчитися читати та розуміти додаткові пояснення, які супроводжують графічні елементи.

Орієнтація та простір: Розуміння розташування об'єктів на площині та просторових відносин. Діти можуть вивчати орієнтацію, напрямок та інші аспекти просторового сприйняття через графічні представлення.

Графічні ґратки та пазли: Використання графічних ґраток та пазлів для розвитку уяви та логічного мислення. Дошкільнята можуть навчатися складати та аналізувати графічні елементи для розвитку своїх когнітивних навичок.

Робота з цифровими засобами: Ознайомлення з елементами графічного дизайну на комп'ютері чи планшеті. Вивчення елементарних навичок використання цифрових інструментів для створення графічних елементів.

Загальною метою є створення базового розуміння та комфорту в оточенні графічної інформації, що може бути важливим фундаментом для подальшого навчання та розвитку у галузі візуальної грамотності.

7. Виховання інтересу до навчання.

Інфографіка може бути привабливою та цікавою для дітей, створюючи позитивний відносини до навчання.

Так, графічна привабливість інфографіки має велике значення у дошкільній освіті, оскільки це може створювати позитивний відносини до навчання та сприяти зацікавленню дітей.

Яскраві кольори: Використання яскравих та привабливих кольорів. Яскраві кольори привертають увагу та стимулюють зоровий апарат дитини, роблячи навчальний матеріал більш привабливим.

Забавні зображення та персонажі: Використання забавних зображень,

малюнків та персонажів. Діти природно цікавляться графікою, яка має дружні та цікаві обличчя або зображення.

Ігровий підхід: Створення графічного матеріалу у формі ігор чи завдань. Графічні елементи можуть використовуватися для створення інтерактивних завдань, що роблять навчання цікавим та захоплюючим.

Анімація та рух: Використання анімації та елементів руху. Рухлива графіка може привертати увагу та створювати враження динаміки, що може бути особливо зацікавлюючим для дітей.

Чіткі та прості форми: Використання чітких та простих форм. Простість дозволяє дітям легше розуміти та сприймати графічні елементи.

Інтерактивність: Додавання інтерактивних елементів, які реагують на дії дитини. Це може зробити навчання більш залученим та цікавим.

Адаптація до віку та рівня розвитку: Врахування особливостей віку та рівня розвитку. Графіка повинна бути відповідною для дошкільнят, враховуючи їхні індивідуальні особливості та інтереси.

Графічна привабливість інфографіки допомагає створювати позитивний емоційний фон та підтримує позитивний ставлення до процесу навчання, що є важливим для розвитку мотивації та інтересу до навчання.

8. Розвиток технологічних навичок.

Інфографіка, представлена на електронних пристроях, допомагає дітям ознайомлюватися з технологією та розвивати навички роботи з цифровими пристроями.

Використання планшетів та комп'ютерів для представлення інфографіки в дошкільній освіті може мати численні переваги, сприяючи ознайомленню дітей з технологією та розвитку навичок роботи з цифровими пристроями.

Візуальний ефект та залучення: Якісна графіка на екрані привертає увагу. Яскраві кольори та анімація можуть зробити навчання більш цікавим та захоплюючим для дітей.

Інтерактивність та гейміфікація: Можливість взаємодії з інформацією. Інтерактивні елементи дозволяють дітям «грати» з матеріалом, що сприяє

залученню та вивченню.

Адаптований контент: Можливість пристосування до індивідуальних потреб. Електронні пристрої можуть надавати персоналізований контент відповідно до рівня розвитку кожної дитини.

Розвиток моторики: Використання сенсорних екранів для розвитку моторики. Діти можуть вивчати світ, взаємодіючи з інфографікою через дотики та жести.

Ранні навички в освіті: Розвиток освітніх навичок. Використання планшетів може допомагати дітям вивчати букви, цифри, кольори тощо у формі гри.

Сприяння критичному мисленню: Розвиток аналітичних та критичних навичок. Діти можуть навчатися аналізувати та розуміти інформацію, представлену у візуальній формі.

Ігровий підхід до навчання: Використання гейміфікації для заохочення навчання. Елементи гри можуть робити навчання веселим та мотивуючим.

Важливо забезпечити електронний контент, який відповідає педагогічним потребам та стандартам для дошкільного віку, а також забезпечити обмежений час використання електронних пристроїв, зосереджуючись на збалансованому підході до розвитку.

Інфографіка в дошкільній освіті виступає як засіб, який сприяє не лише передачі інформації, але і активному розвитку різних аспектів когнітивних та соціальних навичок у дітей.

2.3. Методичні рекомендації використання інфографіки в дошкільній освіті

Сучасна дошкільна освіта стикається з викликами впровадження нових технологій та підходів, спрямованих на максимізацію навчального процесу. Одним із інноваційних інструментів, які може ефективно залучити дітей до

процесу навчання, є використання інфографіки. Розробка та обґрунтування методичних рекомендацій з використання інфографіки в дошкільній освіті з метою підвищення якості та ефективності освітнього процесу.

Інфографіка – це форма представлення інформації, яка використовує графічні елементи, такі як діаграми, схеми, графіки та поверхня, для чіткого та ефективного передавання даних. У дошкільній освіті інфографіка може бути корисним інструментом для візуалізації інформації для дітей віком до 6 років, створюючи процес навчання цікавим та зрозумілим.

Інфографіка може бути інтегрована в дошкільний навчальний процес такими способами:

1. Візуалізація понять: використання інфографіки для представлення абстрактних або складних понять у кольорових та привабливих графічних зображеннях може сприяти кращому розумінню дітей основних ідей.

2. Розвиток мовлення: створення інфографіки, що включає текст та візуальні елементи, може сприяти розвитку мовлення у дітей через обговорення зображення та пояснення суті представленої інформації.

3. Розвиток логічного мислення: використання схеми та діаграми для представлення позицій позицій або відносин між об'єктами допоможе розвинути логічне мислення та порівняльні навички.

4. Засвоєння базових концепцій: використання інфографіки для навчання базових концепцій, таких як числа, кольори, форми, може зробити процес вивчення більш ефективним та цікавим.

5. Створення власних інфографік: залучення дітей до створення власних простих інфографік на основі їх власного розуміння може бути веселим та пізнавальним завданням.

6. Групові проекти: застосування інфографіки в групових проектах може сприяти розвитку комунікативних навичок та співпраці серед дітей.

Загальним використанням інфографіки в дошкільній освіті є створення візуально привабливих інструментів, які допомагають дітям засвоювати інформацію, розвивати їх різні навички та стимулювати інтерес до навчання.

Використання інфографіки у дошкільній освіті має значний вплив на психологічні та педагогічні аспекти розвитку дітей. Нижче наведем деякі з цих аспектів:

1. Розвиток мислення:

– візуальне мислення: інфографіка допоможе розвивати візуальне мислення дітей, допомагаючи їм розпізнавати та розуміти інформацію через графічні елементи;

– логічне мислення: графічні схеми та діаграми можуть допомогти дітям розвинути логічне мислення, оскільки вони вимагають розв'язання конфліктів та відносин між об'єктами.

2. Розвиток виявлення та сприйняття:

– створення образів: інфографіка може допомогти дітям створювати образи та виявляти абстрактні концепції, що полегшує їхнє розуміння;

– зорове сприйняття: графічні елементи, такі як відновлення та схеми, сприяють зоровому сприйняттю та можуть покращити запам'ятовування інформації.

3. Стимулювання інтересу до навчання:

– привабливий вигляд: кольорові та привабливі графічні елементи створюють навчання цікавим та привертають увагу дітей;

– інтерактивність: інтерактивні інфографіки або гри можуть стимулювати активну участь дітей у навчальному процесі.

4. Розвиток мовлення:

– обговорення інформації: використання інфографіки сприяє обговоренню та поясненню представлення інформації, що сприяє розвитку мовлення дітей.

5. Індивідуалізація навчання:

– врахування індивідуальних особливостей: інфографіка може бути адаптована до індивідуальних потреб та особливостей дітей, допомагаючи кожному з них засвоювати матеріал на своєму рівні.

Узагальнюючи, використання інфографіки в дошкільній освіті допоможе

створити сприятливе середовище для розвитку різних аспектів пізнавальної та соціальної компетентностей дітей, сприяючи їхньому цікавому та ефективному навчанню.

Адаптація інфографіки до вікових особливостей дошкільників є етапом для забезпечення ефективного навчання та розвитку. Ось кілька аспектів, які слід виконати при створенні графічних матеріалів для дошкільників:

1. Яскраві кольори та привабливий дизайн:
  - використовуйте насичені та яскраві кольори, які привертають увагу дітей.
  - забезпечте простий, привабливий та дружній дизайн, який сприяє позитивному сприйняттю.
2. Великі та чіткі зображення:
  - забезпечте великі та деталізовані зображення, які легко розпізнавати.
  - уникайте перезавантаження зображень, зберігаючи чіткість та зрозумілість.
3. Простота та чіткість:
  - спростіть інформацію та використовуйте прості форми та лаконічний текст.
  - дотримуйтеся чіткої структури та компенсації для полегшення розуміння.
4. Залучення інтересів:
  - враховуйте інтереси та уподобання дітей при виборі тем та зображень для інфографіки;
  - використовуйте образи та сюжети, які стимулюють допитливість та активність.
5. Інтерактивність та графічні ігри:
  - розглядайте можливість створення інтерактивних інфографічних або графічних ігор, які сприяють активній участі дітей у навчальному процесі;
  - використовуйте анімації, які можуть бути привабливими та підтримувати увагу.

6. Повторення та консистентність:

- забезпечте повторення ключових елементів для закріплення інформації;
- використовуйте консистентний стиль та форматування для створення зручної системи для дітей.

7. Практичні завдання та експерименти:

- включайте практичні завдання та експерименти, які сприяють залученню дітей та реалізації здобутих знань у практиці.

Потрібно пам'ятати, що діти навчаються краще, коли вони взаємодіють із матеріалом та відчують радість від навчання. Адаптуючи інфографіку до вікових особливостей дошкільників, можна сприяти їх позитивному розвитку та формуванню інтересу до навчання.

Інтеграція інфографіки в навчальний процес вимагає розробки стратегій та педагогічних підходів, які сприяють не тільки передачі інформації, але й активному залученню учнів та стимулюванню їх цікавого та пізнавального ставлення до предмета. Підходи до включення інфографіки в аспекти навчання:

1. Оптимальний вибір тем та матеріалів:

- вибирайте теми, які підходять для візуалізації та можуть бути найкраще передані через графічні елементи.
- використовуйте інфографіку для пояснення абстрактних або складних концепцій.

2. Створення інтерактивних завдань:

- розробіть інтерактивні інфографіки або завдання, які стимулюють активну участь учнів.
- використовуйте елементи гри, щоб підтримати інтерес та взаємодію.

3. Індивідуалізація та диференціація:

- адаптуйте інфографіку для врахування індивідуальних потреб та рівня розвитку учнів;
- забезпечте диференційований підхід, використовуючи різні рівні складності та додаткові матеріали.

4. Використання інфографіки для обговорення:

- включайте інфографіку в групові дискусії та обговорення;
- сприяйте висловленню думок та питань, які виявляють під час розгляду графічних матеріалів.

5. Практичні завдання та проекти:

- залучайте учнів до створення власних інфографік або участі в проектах;
- сприяйте практичному використанню здобутих знань через створення графічних матеріалів.

6. Ефективне використання технологій:

- використовуйте різноманітні технологічні засоби для створення та відображення інфографіки;
- залучайте учнів до використання комп'ютерів, планшетів чи інших технічних засобів для активної взаємодії із зображеннями.

7. Оцінка та зворотний зв'язок:

- розробіть критерії оцінювання для інфографічних завдань;
- надавайте зворотний зв'язок, що підтверджує ефективність та якість використання інфографіки в навчальному процесі.

8. Створення різноманітних типів інфографіки:

- експериментуйте із різними типами інфографіки, такими як діаграми, графіки, схеми та завершення;
- враховуйте різні стилі та формати для різноманітності візуальних матеріалів.

Загальний підхід має бути спрямований на активне залучення учнів до навчального процесу, збагачення їхнього розуміння матеріалу та розвиток критичного мислення через використання інфографіки.

Використання інфографіки в дошкільній освіті може ефективно сприяти розвитку різних ключових навичок у дітей. Нижче подаємо рекомендації щодо використання інфографіки для розвитку критичного мислення, мовлення та творчих здібностей дошкільників:

1. Розвиток критичного мислення:

- порівняння та класифікація: використовуйте інфографіку для порівняння різних об'єктів чи явищ. дітям можна пропонувати класифікувати об'єкти за певними ознаками;

- розпізнавання причин та наслідків: створюйте інфографіки, які вказують на причинно-наслідкові зв'язки. поясніть дітям, як одні явища впливають на інших.

2. Розвиток мовлення:

- діалог та обговорення: використовуйте інфографіку як основу для діалогів та обговорень. попросіть дітей висловлювати свої думки, розповідати про зображену інформацію;

- розширення словникового запасу: додайте підписи до елементів інфографіки, щоб розширити словниковий запас дітей.

3. Розвиток творчих здібностей:

- створення власних інфографік: залучайте дітей до створення власних графічних представлень інформації. це може бути пов'язано з їхніми власними інтересами та дослідженнями;

- ігри та творчі завдання: використовуйте інфографіку у формі ігор та творчих завдань, які спонукають дітей до вираження власної уяви та думок.

4. Розвиток обчислювальних навичок:

- графічне представлення чисел: використовуйте інфографіку для візуалізації числових концепцій та арифметичних операцій;

- застосування математичних дій: проведіть завдання, що включають розв'язання математичних задач та аналіз інфографіки для відповіді на питання.

5. Стимулювання дослідження:

- тематичні інфографіки: запрошуйте дітей досліджувати різні теми за допомогою тематичних інфографік та оцінювати результати свого дослідження;

- проблемне моделювання: створіть інфографіку, яка поставить перед дітьми конкретні проблеми для вирішення та обговорення.

Важливо розвивати індивідуальні особливості та інтереси дітей, забезпечуючи різноманітність завдань та рівнів складності. Під час

використання інфографіки слід створити такі умови, щоб діти відчували власну активну участь та задоволення від навчання.

Створення та впровадження навчальних програм із застосуванням інфографіки може бути цікавим та ефективним способом навчання. Нижче наведемо кроки для організації такого процесу:

1. Визначення мети та цільової аудиторії:
  - визначте, які цілі ви хочете досягти використовуючи інфографіку (наприклад: покращення розуміння матеріалу, стимулювання інтересу тощо);
  - врахуйте особливості вашої цільової аудиторії та їхні потреби.
2. Вибір тем та змісту:
  - оберіть теми, які можна ілюструвати та візуалізувати інфографією;
  - розгляньте можливість створення інфографік для популярних або складних питань.
3. Розробка навчальних матеріалів:
  - створіть текстовий та графічний контент, який ви плануєте включити до інфографіки;
  - розгляньте використання адаптивного змісту для різних рівнів засвоєння;
4. Вибір інструментів створення інфографіки:
  - оберіть інструменти для створення інфографіки (наприклад: Canva, Piktochart, Infogram);
  - врахуйте можливість використання анімацій, інтерактивних елементів чи відео.
5. Структурування інформації:
  - визначте логічну структуру вашої інфографіки;
  - розмістіть ключові ідеї, факти та графіку так, щоб вони логічно взаємодіяли.
6. Підготовка завдань та вправ:
  - створіть завдання, які стимулюють учнів активно взаємодіяти з інфографікою (наприклад: аналіз, обговорення, творчі завдання);

– переконайтеся, що завдання відповідають віковим та рівневим характеристикам вашої цільової аудиторії.

7. Впровадження у навчальний процес:

– введіть інфографіку у програму навчання.
– забезпечте доступ до інфографіки для учнів, можливо, через електронні платформи чи онлайн-ресурси.

8. Оцінка та зворотній зв'язок:

– розробіть методи оцінки успішності учнів при роботі з інфографікою.
– забезпечте можливість отримання зворотного зв'язку від учнів щодо ефективності матеріалів.

9. Підтримка та навчання вчителів:

– забезпечте навчання вчителів у використанні інфографіки.
– створіть матеріали для вчителів щодо методик впровадження інфографіки в уроки.

10. Оновлення та модифікація:

– систематично оновлюйте інфографіку відповідно до змін у змісті чи навколишньому середовищі.
– реагуйте на отриманий зворотний зв'язок та впроваджуйте необхідні модифікації.

Інтеграція інфографіки в навчальний процес може стати цікавим та ефективним засобом вдосконалення якості навчання та залучення учнів.

Визначення критеріїв оцінки та методів оцінки результативності є ключовим етапом для об'єктивної оцінки впливу нових методичних підходів на психологічний та навчальний розвиток дітей. Нижче подали загальні кроки та рекомендації для проведення такої оцінки:

1. Визначення ключових критеріїв:

– академічний прогрес: спостерігайте за змінами у навчальному успіху дітей, такими як покращення академічних результатів, збільшення інтересу до навчання;
– соціальний розвиток: оцінюйте взаємодію дітей у групі, розвиток

соціальних навичок, взаєморозуміння та комунікацію;

- зміни в мотивації: спостерігайте за змінами у рівні мотивації та інтересу до навчання.

2. Визначення методів збору даних:

- анкетування: проводьте анкетування серед учнів, батьків та вчителів для збору думок щодо впливу нових методичних підходів;

- спостереження: визначте ключові показники розвитку та проводьте систематичні спостереження за дітьми в класі;

- тестування та оцінювання: використовуйте стандартизовані тести для вимірювання змін в академічному розвитку.

3. Методи оцінювання психологічного розвитку:

- психологічні тести: використовуйте психологічні тести для вимірювання емоційного стану, ментального розвитку та інших психологічних аспектів;

- інтерв'ю: проводьте інтерв'ю з батьками та вчителями, щоб отримати кількісні та якісні відгуки.

4. Аналіз динаміки змін:

- порівняльний аналіз: порівнюйте результати до та після впровадження нових методичних підходів для виявлення змін;

- статистичний аналіз: використовуйте статистичні методи для аналізу отриманих даних та визначення статистично значущих змін.

5. Оцінка задоволення учасників:

- опитування: проводьте опитування серед учасників (учнів, вчителів, батьків) щодо їхнього ставлення до нових методичних підходів та виявлення можливих покращень;

6. Формулювання висновків та рекомендацій:

- підсумковий звіт: розробіть підсумковий звіт, в якому представте результати оцінки та рекомендації щодо подальших кроків.

7. Постійне спілкування та зворотній зв'язок:

- спільна робота: забезпечте взаємодію між вчителями, батьками та

учнями для обговорення результатів та спільного прийняття рішень;

– постійний зворотній зв'язок: забезпечте механізми постійного збору зворотного зв'язку та коригування методичних підходів.

Оцінка змін у психологічному та навчальному розвитку повинна бути всебічною та включати різні погляди учасників навчального процесу.

Дослідження ефективності використання інфографіки в дошкільній освіті надає переконливі докази того, що цей метод може бути значущим у зміцненні навчального процесу та психологічного розвитку дітей дошкільного віку. Застосування інфографіки у дошкільній освіті може стати значущим ресурсом для покращення навчання та розвитку дітей. Використання кольорових та доступних графічних матеріалів не лише залучає увагу, але й сприяє глибшому розумінню та розвитку різних аспектів їхнього розвитку.

ВИСНОВКИ

У процесі роботи над науковим дослідженням було з'ясовано теоретичні засади використання інфографіки в закладах дошкільної освіти. Таким чином визначена мета та поставлені завдання були виконані. Підбиваючи підсумки дослідницької роботи, можемо зробити висновок, що процес роботи з інфографікою охоплює всі рівні мислення і особливо такі, як аналіз, синтез, оцінка. І тоді інфографіка виступає вже не просто як інструмент індивідуалізації навчання, а як багатофункціональний інструмент, сфера застосування якого в освіті може бути досить широка: урок, проект, дослідницька діяльність, самоосвіта. Візуальні технології мають важливий розвиваючий потенціал, який полягає, перш за все, у розвитку дошкільнят.

Оскільки поняття «інформаційна графіка» є відносно новим і ще мало дослідженим, ми подали в роботі ті дефініції, що якнайкраще розкривають його значення. На основі досліджень як іноземних (Ж-М. Шапе, А. Ірреа, Е. Тафті), так і вітчизняних науковців (Ю. Бідзіля, В. Шевченко), ми виділили головні аспекти розвитку інфографіки, а також її характерні особливості.

Основну увагу приділено різновидам інформаційної графіки, запропоновані такими дослідниками, як Ж-М. Шапе, Т. Харроуер, В. Іванов та Г. Волинець. Кожен із них послуговуються при цьому різними критеріями, що й пояснює деяку розгалуженість класифікацій.

Інфографіка, як засіб візуалізації інформації, виявляється потужним інструментом для застосування в дошкільній освіті, забезпечуючи теоретичні та практичні навички для навчання та розвитку дітей. Підсумовуючи теоретичні засади інфографіки в цьому контексті, можна зробити наступні висновки:

1. Теоретичні аспекти інфографіки підтверджують, що вона сприяє поліпшенню візуального сприйняття дітьми дошкільного віку. Графічні елементи та кольорові схеми допомагають робити інформацію більш доступною та зрозумілою. Визначення теоретичних засад поняття «інформаційна графіка» є

ключовим етапом для розуміння її ролі в дошкільній освіті. Теоретичні аспекти включають основи графічного дизайну, вивчення властивостей та можливостей графічного зображення, а також розгляд психологічних аспектів сприйняття графічної інформації дітей молодшого віку.

Теоретичні засади підтверджують, що інфографіка може стимулювати інтерес до навчання та сприяти активній участі дітей у навчальному процесі. Яскраві та привабливі графічні матеріали збільшують мотивацію до учіння. В цілому, теоретичні засади інфографіки в закладах дошкільної освіти підтверджують її значущість для покращення процесів навчання та розвитку малят. Надаючи візуально привабливий та зрозумілий матеріал, інфографіка стає важливим інструментом для стимулювання інтелектуального та творчого росту дітей.

2. Окреслення стильових та формотворчих особливостей інфографіки дозволяє використовувати засоби впливу на аудиторію та найбільш ефективні методи використання графічних елементів для передачі інформації. Засади інфографіки вказують на те, що взаємодія з графічними елементами сприяє розвитку мовлення та мислення дітей. Використання підписів, легенд, та інших елементів сприяє розширенню словникового запасу та розвитку критичного мислення.

3. Виявлення особливостей сприйняття інфографіки дошкільнятами важливо для адаптації змісту та форми графіки до психологічних особливостей маленьких дітей. Розуміння їх вікового розвитку та особливостей сприйняття дозволяє ефективно створювати інфографічні матеріали для максимальної зрозумілості та цікавості.

4. З'ясування призначення інфографіки в дошкільній освіті дозволяє застосувати її роль у вихованні та навчанні дітей. Інфографіка стає інструментом для розвитку критичного мислення, вміння аналізувати інформацію та формування ключових компетенцій.

5. Розробка методичних рекомендацій з використання інфографіки в дошкільній освіті є завершальним етапом для практичного впровадження даного

інструменту в навчальний процес. Це передбачає створення детального плану використання інфографіки, врахування педагогічних методик та вивчення реакції дітей на використання графічних засобів. Теоретично обґрунтовано, що інфографіка може бути успішно інтегрована в навчальні програми дошкільних закладів. Вона допомагає зробити навчання цікавим та ефективним.

Отже, до основних різновидів інфографіки ми відносимо графіки, таблиці, схеми, діаграми. Всі різновиди інформаційної графіки умовно можна поділити на прості, складні і мішані. Прості форми – ті, для створення яких не потрібні спеціальні навички та знання, це – списки, таблиці, деякі схеми. Складними формами інфографіки ми називаємо ті ілюстрації, де використовується більше двох різновидів інфографіки. Мішані форми – зразки інфографіки із застосуванням елементів інших видів ілюстрацій (малюнків чи фотографій).

Таким чином, теоретичні засади інфографіки в закладах дошкільної освіти підтверджують її значущість для покращення процесів навчання та розвитку малят. Надаючи візуально привабливий та зрозумілий матеріал, інфографіка стає важливим інструментом для стимулювання інтелектуального та творчого росту дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агіляр Туклер В. В. Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Природознавство з методикою та навичками освіти сталого розвитку» для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта. URL: <https://bit.ly/3ROOkIC> (дата звернення: 15.11.2022).
2. Андрієвська В. М., Білоусова Л. І. Інноваційні застосування ІКТ в освітній практиці початкової школи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2018. 82 с.
3. Андрієтті О. О., Голубович О. П. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». Тернопіль : Мандрівець, 2013. 104 с.
4. Бадіца М. В. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до професійно-творчої діяльності засобом продуктивної технології. *Наука і освіта*. 2015. № 6. С. 5–10.
5. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2021 р. № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 22.03.2021).
6. Беленька Г. В. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності вихователя дошкільних навчальних закладів в умовах ступеневої підготовки : автореф. дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04. Київ, 2012. 38 с.
7. Бібік Н. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
8. Бідзіля Ю. М. Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті. Ужгород : ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2007. 224 с.
9. Бікі І., Якимович Т. Компетентнісний підхід до підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти. *Педагогічні інновації у фаховій освіті*. Ужгород, 2019. Вип. 10. С. 12–17.

10. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за заг. ред. О. В. Низковської. Тернопіль : ТОВ «Мандрівець», 2017. 256 с.
11. Бокарева Ю. С., Дейнеко Ж. В., Черемський Р. А. Основні види інфографіки у сфері наукової комунікації. URL: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/5151> (дата звернення 10.05. 2023)
12. Богдан В., Матюх Ж. Загальні перспективи науково-педагогічних досліджень проблем інформатизації дошкільної освіти. URL: <https://cutt.ly/vNufL7U> (дата звернення: 14.12.2020).
13. Богуш А. Професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільної освіти до міжкультурної комунікації. *Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі* : міжнародний журнал. Харбін : Харбінський інженерний університет, 2021. Вип. 4. С. 51–53.
14. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі : підруч. для ВНЗ. Київ : Слово, 2010. 408 с
15. Вайшенберг З., Кляйнштобер Г., Пьорксен Б. Журналістика та медіа: довідник. Київ : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. 529 с.
16. Варганова Д. О. Використання засобів візуалізації для створення електронних освітніх ресурсів у процесі вивчення інформаційних дисциплін. URL: <https://www.internauka.com/uploads/public/16642822322271.pdf#page=13> (дата звернення 25.06.2023)
17. Виховання як суспільне явище та як педагогічна категорія. URL: <https://studopedia.org/index.php?vol=1&post=92097> (дата звернення: 24.02.23).
18. Вовк О. В., Черемський Р. А. Інфографіка як ефективний засіб навчання. URL: <https://openarchive.nure.ua/handle/document/5229>
19. Волинець Г. М. Сучасні тенденції використання інфографіки. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2013. № 3-4. С. 67–72.
20. Волинський В. П. Класифікація програмних засобів навчального призначення. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. № 1. 2005. С.19–20.
21. Гавриш Н. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку : навч.-

метод. посіб. для дошкільних навч. закладів / за заг. ред. О. Пометун. Дніпропетровськ : «ЛІРА», 2014. 120 с.

22. Гавриш Н. Інтегровані заняття: методика проведення. Київ : Шкільний світ, 2007. 128 с.

23. Гавриш Н., Пометун О. Парціальна програма курсу «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку». Київ: [б. в.], 2019. 23 с.

24. Глинський Я. М., Федасюк Д. В., Ряжська В. А. Розроблення і використання електронних відеоресурсів навчального призначення. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 58. Вип. 2. С. 67–78.

25. Гресько О. В. Візуальна комунікація як основа масово-інформаційної діяльності XXI століття. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2015. № 1 (21). С. 4-8. URL: http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/sites/default/files/sk_2015_1.pdf

26. Гудима О. В. Інфографіка : навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2017. 107 с.

27. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.

28. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку : монографія / А. М. Богуш, Л. О. Варениця, Н. В. Гавриш та ін. Луганськ : Альма-матер, 2006. 368 с

29. Дмитренко К. А. Звичайні форми роботи - новий підхід: розвиваємо ключові компетентності. Харків : ВГ «Основа», 2019. 119 с.

30. Дорош М. Інформація – це красиво. Ч. 1. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/4750>

31. Жоголева Н. В., Байсара Л. І. Психологія візуального мислення та засоби його формування при навчанні. URL: http://www.rusnauka.com/22_NIOBG_2007/Psihologia/25170.doc.htm

32. Завальна І. Інформатизація освіти як чинник розвитку інформаційного суспільства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2017. № 865. С. 211–214.

33. Зайцева Л. Інтегрований підхід: сутність та можливість впровадження в дошкільній освіті. *Молодь і ринок*. 2011. № 12. С. 55–58.
34. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 18.03.2022)
35. Запорожцева Ю. С. Інформаційно-цифрова компетентність як складник сучасного навчально-виховного процесу. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 12. Т. 1. С. 79–82.
36. Інфографіка в освіті. URL: <https://sites.google.com/view/learninginfografica/%D1%96%D0%BD%D1%84%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0-%D0%B2-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%96> (дата звернення 16.06.2023)
37. Кіндрат І. Р. Застосування інтелект-мап у методичній роботі. *Вихователь-методист дошкільного закладу* : спеціаліз. журн. 2012. № 5. С. 9–15.
38. Кіндрат І. Р. Формування у дошкільників основ світобачення в умовах інтегрованого освітнього процесу. *Науковий вісник Донбасу*. 2012. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_2_2 (дата звернення: 18.10.2020)
39. Кондратюк С. Ю. Інфографіка як засіб візуалізації навчального процесу. Черкаси : КНЗ «ЧОППОПІ ЧОР», 2018. 36 с.
40. Крутій К. Л. Освітній простір – спільний для педагогів і дітей. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2015. № 1. С. 4–9.
41. Крутій К. Л. Проектування освітнього простору закладу дошкільної освіти як умова розвитку здібностей дитини. URL: virtkafedra.usoz.ua/el_gurnal/pages (дата звернення 11.02.2023)
42. Макаренко Л. Л. Інформатизація освіти як пріоритетний напрям модернізації освіти в умовах інформаційного суспільства. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2013. Вип. 43. С. 118–125.
43. Панченко Л. Ф. «Інфографіка в освіті» URL:

http://umo.edu.ua/images/content/institutes/cipo/kafedra_fod/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%96.pdf (дата звернення 18.04.2023)

44. Паршуков С. В. Використання інфографіки для розробки дидактичного матеріалу з інформатики за допомогою сучасних інформаційних технологій. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/43/part_2/30.pdf (дата звернення 12. 09.2023)

45. Пехарєва С. В. Управління інноваційним розвитком дошкільного навчального закладу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.06 / Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Луганськ, 2009. 20 с.

46. Пилипюк Т. М. Інтерактивна візуалізація даних як одна з технологій навчання в освіті. URL : <http://pedseries.kpnu.edu.ua/article/view/251733/249198> (дата звернення 02.04.2022)

47. Піроженко Т. О. Особистість дошкільника: перспективи розвитку. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 136 с.

48. Покроєва Л. Д. Організаційно-педагогічні умови функціонування сучасних дошкільних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08. Київ, 2001. 17 с.

49. Пометун О. І., Піроженко Л. В. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика. Київ : АПН, 2002. 136 с.

50. Рожко-Павлишин Т. А. Взаємодія з сім'єю – пріоритетний напрям діяльності закладу дошкільної освіти. *Young Scientist*. 2018. № 11. С. 697–701.

51. Савченко О., Андрусич О. Вчимося толерантності. *Учитель початкової школи* : науково-методичний журнал. 2014. № 9 (16). С. 4–8.

52. Сакун С. І. Інформаційна графіка: до питання термінології. *Теорія та практика дизайну*, 2012. Вип. 2. С. 113–119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tpred_2012_2_23 (дата звернення 10.02.2023)

53. Ситник О. В. Візуальна комунікація в системі композиційно-графічного моделювання інформаційних порталів. *Педагогічні інновації: ідеї*,

реалії, перспективи. 2014. Вип. 2. С. 87–93.

54. Ступак О. Т. Формування інформаційно-цифрової компетентності в учнів: досвід і проблеми. *Вісник науки та освіти*. № 2. 2022. URL : <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/2165/2166>__ (дата звернення 13.04.2023)

55. Тверезовська Н., Філіппова Л. Сутність та зміст поняття «педагогічні умови». *Нова педагогічна думка*. 2009. № 3. С. 90–92.

56. Шаповалова О. В. Роль сім'ї у дошкільній освіті: теорія і практика : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Суми : Редакційно-видавничий відділ СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 225 с.

57. Швед О. В. Інфографіка як засіб візуальної комунікації. URL: https://drive.google.com/file/d/1pniFamV3r9iL4uVZoGEr52kWo6FU_YQDM/view (дата звернення 15.04.2022)

58. Шиян О. Усе буде інфографіка? URL: https://ms.detector.media/web/online_media/use_bude_infografika/ (дата звернення 23.06.2023)

59. Brown H. Douglas. *Teaching by Principles: an Interactive Approach to Language Pedagogy*. White Plains, NY : Longman, 2001. 480 p.

60. Errea J. On Why Infographics Will Save Print Media. Malofiej 15 International Infographics Awards. 2007. 64 p.

61. Lister M., Dovey J., Giddings S., Grant I., Kelly K. *New Media: A Critical Introduction* (en). Taylor & Francis. 2009. P. 51-59.

62. Holmes N. Introduction to the Malofiej Information Graphics Summit Book. URL : www.nigelholmes.com/media/malofiej.htm (дата звернення 20.03.2023)

63. Tufte E. *Beautiful Evidence*. Cheshire, CT: Graphics Press LLC, 2006. 213 p.

64. Wendy E. Mackay. *Media Spaces: Environments for Informal Multimedia Interaction*. Source CiteSeer. URL: https://www.researchgate.net/publication/2640307_Media_Spaces_Environments_for_Informal_Multimedia_Interaction (дата звернення 23.03.2023)